

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DŽIHÁD

Autor práce: Žaneta Nuslová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

NUSLOVÁ, Ž. *Džihád: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 63 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: terorismus, Islám, Islámský stát, islamistický terorismus, džihád, muslim, teroristické skupiny

Bakalářská práce přibližuje džihád jako svatou válku a islamistické organizace, které ho uplatňují. V tomto ohledu autorka nejprve vymezuje obecně terorismu jako politické násilí a charakteristické rysy islamistického terorismu. Upozorňuje na rozdíl mezi islámem jako náboženstvím a islamismem jako politickou ideologií, která neváhá k dosažení svých politických cílů použít násilí. V praktické části práce se autorka snaží zjistit, do jaké míry je vnímán džihád jako aktuální bezpečnostní hrozba pro český stát a jeho občany na základě provedeného dotazníkového šetření.

ABSTRACT

NUSLOVÁ Ž. *Jihad: Bachelor thesis*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2018. 63 p. Supervisor: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: terrorism, Islam, Islamic state, islamic terrorism, jihad, muslim, terrorist groups

This bachelor thesis describes jihad as a holy war and Islamist organizations applying it. For this purpose, the author firstly defines terrorism in general as a type of political violence and shows the characteristics of Islamist terrorism. The author points out the difference between Islam as religion and Islamism as a political ideology, which does not hesitate to use violence to achieve the political goals. In the practical part of the thesis, the author uses the questionnaire survey to try to find out to which extent jihad is considered a current security threat to the Czech Republic and its citizens.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Vymezení základních pojmů.....	10
2.1 Terorismus a jeho typologie.....	10
2.1.1 Typologie terorismu	10
2.1.2 Vlny terorismu	11
2.2 Islám a islamismus	15
2.2.1 Fundamentalismus a islamismus.....	15
2.2.2 Islám jako náboženství a jeho pět pilířů.....	16
2.2.3 Hlavní proudy islamismu	24
2.3 Islamistický terorismus	25
2.3.1 Džihád a jeho různá pojetí.....	26
2.3.1.1 Velký džihád jako etický princip každého věřícího muslima	27
2.3.1.2 Malý džihád vnímán na Západě jako svatá válka	27
3 Islámský stát.....	29
3.1 Vznik a ideologie Islámského státu.....	29
3.2 Propaganda Islámského státu	29
3.2.1 Propaganda a přehled jejího vývoje	29
3.2.2 Techniky propagandy.....	31
3.2.3 Džihádistická propaganda	32
3.3 Hrozba Islámského státu pro EU	35
3.3.1 Zásadní politické přístupy a opatření Evropské unie	35
3.3.2 Protiteroristické nástroje Unie	36
4 Empirické šetření	38
4.1 Příprava dotazníku a jeho realizace.....	38
4.1.1 Základní charakteristika a metodologie	38
4.1.2 Struktura dotazníkového šetření.....	38

4.1.3 Cíle a hypotézy výzkumu.....	40
4.2 Interpretace výsledků dotazníku.....	41
4.2.1 Výsledky hypotéz.....	53
Závěr	54
Seznam zkratk	58
Seznam tabulek a grafů	59
Přílohy	60
Příloha č. I. – Formulář dotazníkového šetření	61

Úvod

Ideologie a vznik Islámského státu je velmi zajímavý pojem, který přitahuje pozornost celého světa z mnoha důvodů, přičemž jedním je uplatňování džihádu jako svaté války. I přestože nebyl dostatečný čas pro vznik kvalitních odborných studií, existuje mnoho článků a názoru od odborníků, které jsou velmi zajímavé a přínosné. Islámský stát lze sledovat z mnoha různých pohledů.

Ve své BP autorka přiblíží džihád jako svatou válku, ke které dnes často sahají islámští fundamentalisté a islamisté, přičemž hodlají prosadit džihád jako šestý pilíř islámu. Zároveň autorka objasní nejčastější pojetí džihádu, tj. velkého džihádu jako etického principu každého muslima a malého džihádu jako svaté války, kterou vyhláší islámská duchovní autorita skrze fatwu, tj. nábožensko-právní výnos. Džihádismus je většinou spojen s radikálními islamistickými organizace, které se snaží nastolit islámský stát i za použití násilí.

Islamismus má i několik hlavních proudů, které slouží pro lepší rozčlenění. Jde o proud politický, misionářský a džihádistický. Tento pojem můžeme znát pod názvy jako například: džihád srdcem, džihád jazykem, džihád rukou a džihád mečem.

Praktická část BP se zaměřuje na výzkum, který by měl zmapovat názory a postoje českých respondentů ve vztahu k islamismu a džihádismu. Pomocí dotazníkového šetření hodlá autorka přiblížit do jaké míry jsou čeští občané připraveni tolerovat islámské migranty a zda vnímají džihád jako akutní a aktuální bezpečnostní hrozbu.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je vymezení základních pojmů, seznámení se s ideologií a propagandou Islámského státu, poukázání na problematiku spojenou s terorismem - jak zasahuje do života nevinných lidí nebo jak ovlivňuje český stát. Dalším cílem bakalářské práce je pomocí dotazníkového šetření zjistit názor českých respondentů na islámský stát, jeho ideologii a islamistický terorismus.

V druhé kapitole bude práce zaměřena na vysvětlení základních pojmů, které mají napomoci k lepšímu porozumění. Především jde o terorismus, typologii terorismu, o vysvětlení pojmu islamismus, jaké jsou hlavní proudy islamismu a co znamená islamistický terorismus. Tato kapitola se hlavně zaměří na pojem džihád, který se dělí na velký a malý.

V následující, tedy ve třetí kapitole této práce bude představen Islámský stát. Především půjde o vznik a ideologii Islámského státu. Dále v bakalářské práci bude charakterizována propaganda Islámského státu, nejprve přehled vzniku propagandy, techniky propagandy a poté se zaměří na džihádistickou propagandu. Na závěr třetí kapitoly je práce zaměřena na hrozby Islámského státu pro Evropskou unii a na zásadní politické přístupy, opatření a na protiteroristické nástroje Unie.

V poslední, tedy ve čtvrté kapitole budou na základě dotazníkového šetření podrobně znázorněny výsledky šetření pomocí grafů. V této kapitole budou stanoveny tři hypotézy, které se po znázornění výsledků buď potvrdí, nebo vyvrátí.

V závěru bakalářské práce budou shrnuty veškeré výsledky šetření, potvrzení či vyvrácení hypotéz a popřípadě vyjasnění základních informací nebo nejasností.

2 Vymezení základních pojmů

2.1 Terorismus a jeho typologie

Původ slova terorismus lze nalézt v latinských slovech terror či terroris, což znamená nahánět strach, zastrašovat nebo děsit.¹ Pojem terorismus má mnoho definic, přesto terorismus je často definován jako promyšlené, plánované a politicky motivované násilí, které je často zaměřeno na bezbranné osoby, k dosažení svých promyšlených cílů. Vedle této definice, existuje mnoho jiných definic. V roce 1980 v USA, které se z hlediska útoků dají považovat za častý cíl teroristických útoků, byla zveřejněna definice terorismu, která velmi dobře dokázala nastínit správné hodnocení teroristických útoků: „Terorismus je záměrné a propočítané násilí, nebo hrozby násilím, které jsou často zaměřené na nezúčastněné osoby, s hlavním cílem vzbudit strach. Díky tomu jsou dosaženy náboženské, politické a ideologické touhy. Tento pojem také zahrnuje i mnoho kriminálních činů, které jsou pro pachatele pouze symbolické, je to jen cesta k jiným cílům, než na které je kriminální činnost zaměřená.“²

Slovo terorismus je možné používat jako pojem:

- akademický, například v akademických diskusích a studiích
- úřední, například v oficiálních bezpečnostních materiálech a dokumentech státu
- právní, například v zákonech, v právních normách nebo v mezinárodních smlouvách
- obecný, například mediální oblast, širší oblast veřejnosti.³

2.1.1 Typologie terorismu

Máme několik základních podob terorismu. První je demonstrativní terorismus, který je zaměřený na politické boje nebo soutěžení než na samotné násilí. Jeho snaha je medializovat problém, přilákat širší veřejnost (národní, mezinárodní) k problému, který teroristé nebo teroristické skupiny považují za lež, křivdu, která musí být napravena.

¹ MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Text zpracovaný v rámci grantového projektu GAČR 407/03/D105 Politické násilí a terorismus v České Republice. Dostupné z: <<http://www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/file.php?file=6330>>, s.20

² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Efektivní veřejná správa. Mvcr: Terorismus* [online]. 2009 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>

³ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 16.

Aby byla upoutána pozornost, využívají k tomu braní rukojmích, únosy letadel, výbuchy na které jsou obyvatelé částečně upozorněni. Mají naopak záměr mít co nejméně obětí na lidských životech. Tento způsob terorismu provádí například španělská ETA. Jde tedy o co nejvíce upoutat pozornost lidí bez zájmu zabití. Druhá podoba se nazývá destruktivní terorismus. Tato podoba je naopak v porovnání s demonstrativním terorismem agresivnější. Při této podobě se jedná o zabití osob, které jsou představitelé vyšší společnosti. Je to zaměření na určitou skupinu osob. Jedná se o zabití osob, které mají moc, prosazují zásadní rozhodnutí, která pro teroristy mohla představovat hrozbu. Poslední podoba je sebevražedný terorismus, který má s předešlými druhy společný rys a to upoutat a přilákat pozornost veřejnosti. Jedná se o nejagresivnější formu zabití osob, které jsou nevinné. Tato podoba je aktuálně velkou hrozbou 21. století.⁴

2.1.2 Vlny terorismu

2.1.2.1 Náboženský terorismus

Náboženský terorismus, který bývá motivovaný, není spojován jen s podnětem Blízkého východu, jak může být patrné podle medií a sdělovacích prostředků. Je znám již od velmi dávné minulosti. Byl často spojován s křesťanstvím, poté s islámem. Tento druh terorismu je možné poznat především v zemích, jako jsou Spojené státy americké, Irsko, Japonsko.⁵ V dnešní současné době a situaci je spíše aktuální náboženský terorismus se záměrem jasného cíle a jeho rozšiřování ze strany islámu.⁶

Ty nejtragičtější teroristické útoky, vraždy jsou často spojeny s náboženstvím a s ovlivňováním jedinců. Pro svůj náboženský charakter představují velmi nebezpečný druh. Hlavním cílem je splnění globálních požadavků a získat moc, změnit celý svět.⁷

V druhé polovině 20. století se začalo objevovat a projevovat náboženství, protože komunistická ideologie ztratila význam po kolapsu Sovětského svazu a z předpovědi o blahobytu ze strany kapitalismu. V této době se začalo pohlížet na náboženství jako na možnou variantu a jistý způsob cesty vpřed. Náboženství a terorismus spolu souvisí přes 2 000 let. Když se začalo utlumovat boží právo ze spojení vlády panovníků, z marxismu, z anarchismu a z jiných hnutí, dokončily se tím přesuny

⁴ EICHLER, J. *Terorismus a Války na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2007. s. 156-157.

⁵ NEKOLA, D. *Islám a terorismus*. Pstruží : Lukáš Lhoťan, 2017. s. 28.

⁶ BRZYBOHATÝ, M. *Úvod do problematiky terorismu a antiterorismu*. Praha : Policejní akademie České republiky, 1995. s. 22.

⁷ SOULEIMANOV, E. *Terorismus: Pokus o porozumění*. Praha : Sociologické nakladatelství, 2009. s. 45.

terorismu na sovětskou kolej. Během 90. let nastávaly změny. V roce 1968 nebyla skupina, která by měla náboženský záměr.⁸ Koncem 90. let naopak začal vzrůstat zájem o náboženství. Zvyšoval se počet teroristických skupin se zaměřením na náboženství. V roce 1994 bylo dokonce z 49 skupin zaměřené na terorismus 16, které měly náboženský směr. Po roce se počet zvedl až na 26 skupin. Tento trend začínal vysoce narůstat. Po roce 2004 bylo oficiálně zjištěno přes 52 skupin teroristů, které jsou považovány jako jedny z nejznámějších.⁹

Často se náboženský terorismus řadí do čtvrté vlny terorismu. Ivan Šedivý tuto inovaci sebevražedného motivovaného terorismu, která neustále stoupá, přikládá ke globalizaci. Ta často dostává do střetu modernost a tradici, což vede k fundamentalistickým důvodům a k návratu k základům (náboženským, kmenovým, etnickým). Zjistilo se, že na Západě, především v USA, je tak velká převaha fundamentalismu, že nemůže být poražena. Proto nepřátelé musí využít neobvyklé metody a použít různé strategie jako je terorismus nebo jiný druh podobného charakteru. Náboženský terorismus obsahuje extrémní zaměření na víru. Předfíkáni, vyznačování své víry a negativní pohled na svět. Teroristé berou smrt jako sebeobětování, jako brzkou a nejkratší možnou cestu k Bohu. Dřívější terorismus měl jiný záměr cílů. Teroristé chtěli spíše způsobit, aby co nejvíce osob přihlíželo, ale málo umíralo.¹⁰

2.1.2.2 Ultralevicový terorismus

Ultralevicový terorismus označuje část spektra politického charakteru. Toto politické spektrum je charakterizováno vymezeným zdůrazňováním egalitářství. Tento atribut je spojen s aktivnějšími a důraznějšími metodami, které se snaží o prosazování zájmů. Jako základní možnosti krajní levice jsou komunismus a anarchismus. Anarchismus je zaměřen na rychlé odstranění státu, kdežto komunismus se snaží o utváření a realizaci svých nápadů a představ uvnitř státu a cílevědomě využívá státní autority. Krajní levice používá jako další formu i terorismus. Terorismus jako metoda prosazování vlastních zájmů byl objeven v ultralevicovém hnutí již v 19. století. Komunismus spolu s terorismem se v mnoha historických, ale i současných událostech v ideové rovině i v praktické realizaci zaměřoval a zaměřuje k vytvoření násilí. O pravdivosti svědčí velké množství obětí, kterých bylo přibližně sto milionů lidí. I přesto

⁸ HOFFMAN, B. *Encyklopedie světový terorismus. Od středověku až po útok na USA*. Praha : Svojtka & Co. 2001. s. 206-207.

⁹ HOFFMAN, B. *Inside terrorism*. New York : UNIVERSITY PRESSES. 2006. s. 86.

¹⁰ NEKOLA, D. *Islám a terorismus*. Pstruží : Lukáš Lhořan v Pstruží. 2017. s. 29-30.

není každé komunistické násilí možné brát jako terorismus, nemusí tam být prvek teroristického kalkulu a nemusí být zaměřeno na velké množství lidí. Proto ne vždy komunisté volí násilí k prosazování vlastních cílů.¹¹

2.1.2.3 Ultrapravicový terorismus

Ultrapravice neboli krajní pravice je označení, které se zaměřuje k okrajovým částem politického spektra, v prosazení a ve vyhrocování pravicových hodnot do extrému (moc, tradice, autorita). Jde o snahu dosáhnout přístupu s autoritativním a mocenským charakterem ve svůj vlastní prospěch. Je definována jako elitářsky pojaté skupiny, hlavně: pannacionalistické skupiny či rasy, skupiny národa. Tyto skupiny mají jako další hlavní cíl očištění od nežádoucích elementů, těch, kteří nedodržují určité morální hodnoty a pokrevní společenství. Reálnými symptomy krajní pravice jsou tvrdé „law and order“ přístupy. Jde o nacionalismus, etnocentrismus, politicky zdůrazňovaná xenofobie, nacionalismus, etnocentrismus, ale i rasismus a antisemitismus.¹²

2.1.2.4 Etnický a teritoriální terorismus

Etnický terorismus se snaží o prosazování vlastních cílů pomocí etnika, které je často vnímané jako marginalizovaný díl určitého společenství. Teritoriální terorismus se prvotně zaměřuje na konkrétní teritorium. Existuje občasné propojení etnického a teritoriálního terorismu. Pak lze hovořit o etnicko-teritoriální terorismu. Ale i přesto teroristé musí prosazovat své cíle a zájmy nějakého etnika, nebo na konkrétním teritoriu. Proto není možné teroristický čin určitého etnika či obyvatele nějakého teritoria členit do této kategorie. Tyto dva typy jsou nazývány ve světě různými pojmy. Např. Peter Waldmann hovoří o nacionalistickém a o etnickém terorismu, Bruce Hoffmann o etno-nacionalistickém/separatistickém terorismu a Raphael Zariski o etnickém extrémismu. Ve vztahu k různým označováním těchto pojmů je vhodnější označení etnický a teritoriální terorismus.¹³

¹¹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 67-68.

¹² MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 131.

¹³ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 206.

2.1.2.5 Ekologický terorismus

Jev násilného vynucování zájmů v oblasti ochrany přírody a životního prostředí v rámci terorismu se začal více prosazovat a zvyšovat pozornost. Pro správné označení tohoto pojmu byl nejčastěji užíván ekologický terorismus nebo ve zkrácené verzi ekoterorismus. Odborné literatury označují pojem ekoterorismus jako terorismus ve spojení s environmentálními tématy („terrorism relating to environmental issues“). Je to pojem, který je spojován s teroristickou činností. Jde o záchranu pomocí boje za ekologii a za životní prostředí nebo za část životního prostředí, např. zvířata. Tento druh terorismus má i opačný směr, a to vědomé poničení životního prostředí jako způsob zastrašení určitého objektu, např. stát a jeho společenství. Někteří vědci označují ekologický terorismus jako celkové poničení životního prostředí nebo jako záměrné útoky proti členům „zeleného hnutí“.¹⁴

2.1.2.6 Kriminální terorismus

Kriminalita se v mnoha státech přeměnila ze společenského jevu na jev masový neboli hromadný. Státní orgány, zabývající se kriminalitou, se i přesto dozví jen o malé části reálné kriminality. Jde o kriminalitu zjevnou nebo o kriminalitu registrovanou. Zbylou větší část tvoří kriminalita skrytá neboli latentní. Pachatelé, kteří vykonávají kriminální činnost, vytvářejí kruh dané společnosti, v které jsou osoby s kriminální činností a jsou stabilně udržovány. Jsou identifikovány jako osoby, které překračují právní normy, které jsou akceptovány většinou společností. V tomto základu si tyto osoby určují i prostředí pohybu. V hlubším pojetí může jít i o vytvoření organizované kriminality, která je označována jako velmi nebezpečný jev. Organizovaný zločin nebo kriminalita je a existuje ve všech oblastech kriminality, kde je možné získat zisk. Kriminální terorismus je zaměřen na své osobní a materiální výhody, které získá pomocí kriminality. Tento pojem je realizován organizovanými skupinami, gangy ale i jednotlivci. Snaha pachatelů je jak dosažení bezprostředního zisku, jak formou vydírání, tak i udržení „nerušeného“ prostředí a „vyčištěného prostoru“ pro jejich příští kriminální čin.¹⁵

¹⁴ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 289-290.

¹⁵ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 336-337.

2.2 Islám a islamismus

2.2.1 Fundamentalismus a islamismus

Islamismus je možné chápat buď jako formu islámu spojenou s politikou nebo jako formu islámského náboženského fundamentalismu. Další možné pochopení islamismu je, že je to způsob, kde jsou vynaloženy násilné, teroristické metody. Někdy je označován jako politická ideologie. Není vždy spojován s radikalismem nebo terorismem.¹⁶ Slovo fundamentalismus je velmi pevně upevněno již v dávné historii. Nicméně v moderní době je mnoho druhů interpretace tohoto pojmu. Na jeho počátku toto slovo označovalo hnutí v protestantských církvích v USA na začátku 20. století. Obdivovatele tohoto směru sdružoval negativní postoj k tehdejší moderně, do které spadala biblická kritika a evoluční teorie. Dále pak vyznávali dopodrobna a detailně pochopení Bible. Příznivci tohoto směru se velmi rádi označovali jako fundamentalisti. Toto slovo bylo v průběhu vývoje měněno nebo rozšiřováno. Kvůli změnám byl význam často až zneužíván.¹⁷ V přítomnosti je tento pojem často spojován s termínem islámský fundamentalismus nebo je označen čistě jako terorismus nebo islamismus. Pojem fundamentalismus a islamismus je v mnoha publikacích označován jako slovo souznačné. Spojení islamismu a fundamentalismu zapříčiní mnohdy problém toho z důvodu, že je to křesťanský pojem, který není v islámském světě označován jako rovnocenný koncept.¹⁸

Z pojmu fundamentalismus je vytvořen mnohem užší a konkrétní pojem islámského řádu, islamismus. Jeho hlavním úkolem je udržení rovnováhy totalitních islámských pravidel, která jsou spojená s právem šaría. Mnoho definic označuje islamismus za druh extremismu, který má v krajních situacích spojení s terorismem. Není pravidlem, že fundamentalismus nebo islamismus je vždy spjat s terorismem.¹⁹

Miloš Mendel se snaží prosadit definici islámský fundamentalismus (islamismus) jako obecný pojem, jako ideologii, díky které je Korán důležité slovo Boží. Díky Koránu a sunny, nebo podle některých vědních metod lze správně vysvětlit islám. Lidé, kteří jsou označováni jako islámští fundamentalisté, pohlíží na své režimy jako na režimy, které

¹⁶ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno : Barrister a Principal. 2007. s. 88-89.

¹⁷ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha : Vyšehrad spol. s.r.o. 1996. s. 11-19.

¹⁸ MENDEL, M. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Praha : Academia. 2015. s. 139.

¹⁹ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha : Vyšehrad spol. s.r.o. 1996. s. 31-32.

nemají islámský charakter. Podle nich je možná obnova současného stavu díky vzepření nebo nějakou formou odporu. Mezi toto patří terorismus.²⁰

Zjednodušená verze potvrzuje, že oba proudy mají za hlavní úkol důkladné čtení Koránu. Islámská víra přikazuje, aby člověk, který je fundamentalista, aktivně a do hloubky šířil islám a islámskou víru pro ty, kteří jsou zatím nevěřící. Islám má jako hlavní záměr ovládnout a získat celý svět, poté zřízení chalífátu a poté prosadit a nařídit šaría práva (islamismus). Islamismus má jako hlavní cíle to, co se shoduje se samotným islámem. Terorismus je konečným projevem islamismu, respektive džihádismu. Neboli džihádismus je podrobný výklad islámu, který je často sloučen s násilnými projevy.²¹

2.2.2 Islám jako náboženství a jeho pět pilířů

Krátce po smrti proroka Muhammada muslimské tradice označily důležité aspekty náboženského života muslimů jakožto hlavní symboly víry vyzdvihující zbožnost a společnou identitu. Povinnosti k Bohu jsou označeny jako pět pilířů islámu: vyznání víry, modlitba, almužna, půst a pouť do Mekky. Pro muslimy je velmi důležité dodržování těchto pěti pilířů, bez ohledu na to, v jaké jsou sektě nebo k jakému proudu patří. Pro osoby věřící představuje vykonání těchto zásad požehnání, radost, dává jim smysl žít.²²

První pilíř islámu – vyznání víry (ŠAHÁDA)

Vyznání víry lze označit jako kanonickou formulaci víry náboženské obce a představuje první a hlavní pilíř islámu. Když se člověk chce stát muslimem, podrobit se Bohu, řekne třikrát toto prohlášení před svědky. Každý muslim začíná svoji ranní modlitbu šahádou. Šaháda je stručná, jasná a je složena ze dvou částí. První je při vyslovení slov, že vyznávám, že není božstva kromě Boha. Je to čirý monoteismus. Druhou částí šahády je Muhammadovo proroctví. V domovské Arábii byly spory o to, zda opravdu je Muhammad skutečný prorok, jenž přináší Boží zjevení. Pohanští krajané měli pochybnosti a zesměšňovali ho. Pouze malá většina tamějších židů přijala to, co kázal. Po smrti Muhammadova byla jeho tvrzení často zpochybňována jako nepravdivá. I přesto že část souhlasí s monoteismem hlásaným první polovinou šahády, pohled křesťanů na Muhammada je nepřátelský. Přes pochybnosti je více než miliarda

²⁰ MENDEL, M. *S puškou a Koránem: pojmy a argumenty soudobého islámského fundamentalismu*. Praha : Orientální ústav AV ČR. 2008. s. 45-65.

²¹ NEKOLA, D. *Islám a terorismus*. Pstruží : Lukáš Lhoťan v Pstruží. 2017. s. 98.

²² HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 80.

a půl muslimů ve světě, které jejich přesvědčení o Muhammadovi jako poslu Božím posiluje vždy, když se modlí. S judaismem sdílí islám jedinou zásadu víry, jedinnost Boha. Tradice praví, že bylo Mojžíši na hoře Sinaj zobrazeno poselství prvního přikázání.²³

Druhý pilíř islámu – modlitba (SALÁT)

Modlitba (salát) je druhým nejdůležitějším pilířem islámu. Předem dané pohyby, jež se během modlitby dělají, vyznačují podrobení muslimů Bohu a slova, která při ní říkají, se jim snaží připomenout další povinnosti k němu. Časté opakování a frekvence modlitby zajišťuje, že muslimové i přes světské zájmy, starosti, které je pohlcují, nezapomínají na význam svého života. Společná modlitba posiluje lidské pouto, které muslimové šíří a sdílí všude na planetě. Forma je v celém světě muslimů stejná, a tak muslimové mohou i přes vzdálenost domova najít útěchu ve známém a důvěrném rituálu. I přes uspěchaný život jim Bůh přináší poselství, věřící se proto často zastaví k aktu modlitby a zamýšlí se nad pravdou, která je spojená s Bohem. Vhodný věk, pro začátek modliteb se předpokládá již v pubertě, muslimové jsou k modlitbě směřováni již od sedmi let. Jsou dva druhy modliteb. Jako první je skromná modlitba, nemá striktní pravidla, a proto může být prováděna kdekoliv. Naopak u rituální modlitby (salát), která je prováděná pětkrát denně, probíhá v arabském jazyce a má předem daná striktní pravidla jak obsahově, tak z hlediska pohybu a směru modlení.²⁴

Rituální čistota při salátu

Před modlitbou se muslim musí nacházet v rituálně čistotném stavu (tahára), jinak se modlitba nebude brát jako platná. Mešita musí obsahovat umyvadla a fontány, kde se muslim připravuje na modlitbu. Islám stanovil pravidla, podle kterých se musí člověk před modlitbou řádně umýt. Jsou dva druhy omývání: malé a velké. Malé omývání těla obsahuje omývání rukou, tváře, paží po lokty a nohou včetně kotníků a otření vlasů. Vše probíhá pod tekoucí vodou. Pokud člověk provozoval něco, co je považováno za nečisté, například sexuální styk, musí být dodrženo úplné umytí (ghusl). Týká se umytí celého těla, umytí ústní a nosní dutiny. Dalším podmínkou je čisté oblečení. Muži nesmí mít nezakryté holé tělo od pupku po kolena, ženy jsou zahaleny mimo obličej a rukou. Země, kde probíhá modlitba, musí být čistá, proto koberce a modlitební koberečky jsou

²³ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 80-82.

²⁴ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 80.

pravidelně udržovány a čištěny od nečistoty. Pokud muslim na cestách nemá k dispozici vodu, může použít písek, neboť pouštní prostředí je první, v kterém muslimští lidé žili. Celé důkladné omývání slouží k větší pravosti salátu. Během očisty a přípravy se mohou muslimové připravovat na očištění vlastní mysli a odstranění špatných a nečistých myšlenek.²⁵

Provádění salátu

Směrem ke Ka'bě v Mekce se provádí salát. Tento směr, qibla, je v mešitách často označen výklenkem, který se často označuje jako mihráb. I přes nesprávný směr modlitby nebo špatný čas je tento čin brán pro Boha jako potěšující, neboť je to bráno jako dobrý úmysl. Muslimové jsou k modlitbě svoláváni z minaretu muezzin (amplion) za úsvitu, v poledne, odpoledne, ale i při západu slunce a v noci.

Tam, kde muslimové žijí, jsou pětkrát denně přednášena slova v arabštině, která zvou muslimy k modlitbě (adhán):

Bůh je převeliký
Vyznávám, že není božstva kromě Boha
Vyznávám, že Muhammad je posel Boží
Vzhůru k modlitbě (salát)! (dvakrát)
Vzhůru k blahodárnému činu! (dvakrát)
Bůh je převeliký (dvakrát)²⁶

Náboženské svátky

Prorok Muhammad určil pátek pro muslimy jako den zbožnosti. Muslimové, kteří byli tělesně, psychicky zdraví, dospělí se museli scházet a účastnit polední modlitby v mešitě. Tato modlitba probíhala společně. Před zahájením páteční modlitby imám, který stojí podle tradic na nejvyšším stupínku kazatelny, přednese veřejně kázání (chutba), které je zaměřeno krom duchovních rad i na politický nebo společenský záměr. Za celý rok se odřikávají i při různých zvláštních událostech specifické modlitby. Například u dvou důležitých svátcích. Při jednom, když je postní měsíc ramadánu při oslavě íd al-fitr a při druhém o 10. dhú l-hidždža, měsíci, v kterém se koná pout' do Mekky. Dále pak

²⁵ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 83-84.

²⁶ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 85.

modlitby, které jsou spjaté s pohřebními obřady, nebo i s obřadem, jímž je Bůh – většinou při účasti celé obce – žádán, aby seslal na zem déšť.²⁷

Imám je arabské slovo, doslova lze přeložit jako ten, kdo stojí vepředu. Toto označení je možné použít pro osobu, která je schopná provádět modlitbu v mešitě. Může to být jakýkoliv muslim. Slovo imám může vyznačovat i nejvyššího vůdce nebo hlavu státu. Toto tvrzení je uplatněno především v ší'itském islámu, kde je pro ně toto slovo velmi konkrétní. Imám je dokonalost, neboť je veden přímo velkým Bohem (Alláhem). Je to velmi významné postavení.²⁸

Třetí pilíř islámu – almužna (ZAKÁT)

Další velmi zajímavou a pozoruhodnou institucí je zakát. V žádném jazyce není možné definovat termín zakát a ani vyhledat jeho význam. Jde především o povinnost, kterou muslimové mají k Bohu. Tato činnost je vykonávána s kladným záměrem pro společnost.²⁹ Islámská doktrína rozlišuje charitu dvěma druhy, dobrovolné dary (sadaqa) a dary povinné (zakát). Povinné dary představují třetí pilíř víry. Jako dobrovolný akt zbožnosti lze označit almužnu. Z almužny se postupem doby vyvinula povinnost. Platba muslimům připomíná, že veškerý majetek a své vlastnictví na svém světě je jen propůjčené od Boha a oni jsou jen ti, kteří udržují bohatství. Odevzdávání části svého majetku je bráno jako způsob, jak Bohu poděkovat za jeho laskavost, dobrodiní. Odevzdání je možné brát jako očistu od chamtivosti a lakoty, neboť zakát je to, co očišťuje. Korán požaduje od věřícího lidu skromnost, štedrost. V něm se uvádí, že pokud věřící rozdává almužnu veřejně, je to krásné, pokud činíte skrytě a dáváte chudým, je to pro člověka lepší a může Vám to vymazat špatné skutky. V prorokových výrocích (hadíth) je zaznamenáno, že pokud někteří nebudou odevzdávat zakát v souladu s nařízením, budou v Soudný den děsivě potrestáni. Korán udává možnosti, jak zakát praktikovat již v počátcích islámu. Například, že je důležité dodržovat modlitbu, rozdávat almužnu a sklánět se s těmi, kdož se sklánějí. Ten, kdo disponuje minimálním množstvím majetku (nisáb), by měl platit zakát a pomáhat chudým, jedná se o duševně zdravé dospělé. Ti, kteří jsou věřící, mají příjmy a převyšují danou hranici, musí každoročně odvést předem daný díl ze svého majetku, který bude směřován k pomoci chudým.

Neboli jinými slovy můžeme říct, že muslimové, kteří nemají příjmy a nejsou na

²⁷ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 88.

²⁸ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno : Barrister & Principal, 2007. s. 84.

²⁹ ABD AL- 'ÁTÍ, H. *Zaostřeno na islám*. Praha : Ústřední muslimské obce, 2010. str. 107.

tom finančně dobře, jsou od placení zakátu osvobozeni. Toto pravidlo má vést k pocitu spravedlnosti.³⁰

Čtvrtý pilíř islámu – půst (SAWM)

Dalším velmi přínosným jak morálně, tak duchovně je přesně definovaný půst. Ve zkratce je půst odříkání jakýchkoliv nápojů, jídla, potravin, kouření, nebo odříkání sexuálního styku.³¹

Během ramadánu, devátého měsíce (muslimského) lunárního kalendáře, pravidelně dodržují muslimové čtvrtý pilíř islámu, půst (sawm). Tento pilíř není pouze rituální závazek. Je to povinnost, která je předepsaná všem věřícím a má hluboký náboženský význam. Tento měsíc muslimové více cítí blízkost Božího požehnání než obvykle. I přes fyzické obtíže, které přináší během měsíčního půstu, jsou muslimové zajedno v otázce velkého přínosu této zkušenosti. Během postupování měsíce mezi muslimy vládne šťastná atmosféra a nadšení, až vzrušení. Během půstu se nejen duchovně rozvíjejí a začínají obnovovat svoji víru v islám, ale plní i svůj závazek vůči Bohu. Po celý měsíc si odpírají pít i jídlo. Díky tomu, že trpí hladem a žízní, dovedou se vcítit do lidí po celém světě, kteří chodí každý den spát o hladu. Tímto způsobem, který dodržují jak v soukromí, tak na pracovišti, dávají muslimové najevo, jak je pro ně jejich víra důležitá.³²

Dodržování půstu

Aby hladovění bylo splněno, musí být dodržena přesně přísně stanovená pravidla. Během celé světlé části dne po celý měsíc každý fyzicky zdravý muslim, ženy a muži musí půst dodržovat. I přes striktní pravidla jsou někteří muslimové z určité společnosti zbaveni této povinnosti. Je zakázáno vykonávat půst, pokud je člověk vážně nemocný nebo žena, která menstruuje. Lidé, kteří z vážných důvodů nemohou půst dodržet během ramadánu, měli by si stejný počet dní absence nahradit, nebo jak stanoví Korán, nakrmit potřebného. Podle striktních pravidel si člověk odpírá pít, jídlo, pohlavní styk, kouření nebo poslouchání hudby, platí to od úsvitu do soumraku. I přes zákaz jídla se doporučuje, aby muslim po setmění půst přerušil a snědl datle a poté se napil vody, než si dá větší jídlo. Tuto výjimku doporučil Prorok. Ve večerních hodinách by měl být sněden poslední

³⁰ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 88-90.

³¹ ABD AL- 'ÁTÍ, H. *Zaostřeno na islám*. Praha : Ústřední muslimské obce, 2010. str. 102.

³² HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 90-91.

pokrm, což je těsně před začátkem dne, kterým se následně zahajuje půst.³³ Díky dodržování půstu, který může probíhat v okruhu přátel nebo rodiny, je pro muslimy posílena soudržnost a solidarita. Kvůli tomu, že ramadán představuje posvátný měsíc, muslim by se měl oprostít od nežádoucích myšlenek, činů. Naopak by měl vykonávat zbožné skutky nad rámec svých možností plus vyslovit zvláštní modlitby (salát at-tarawíh), které se přednášejí pouze během ramadánské noci. Modlitba je velmi dlouhá a obsahuje dvacet či třicet dva raka. Je to pravidelné odříkávání, které probíhá po celou noc až do modlitby za úsvitu a večer po noční modlitbě. Po čtvrté citaci raka je čas, kdy muslimové mají prostor pro svoji individuální modlitbu. Salát at-tarawíh je pro imámy, kteří mají modlitbu na starosti a vedou ji. Je to zkouška opravdové výdrže. Když ramadán probíhá, je tradicí aby věřící přečetl celý Korán, který je podle islámské tradice, proto rozdělen na třicet kapitol a se sedm podkapitol.³⁴

Během konce ramadánu je zahájena oslava, která se nazývá jako íd al-fitr, je to oslava, která oficiálně ukončuje půst. Jako křesťané o Vánocích, muslimové si během oslavy dávají dárky, jsou oblečeni do svých nejlepších obleků nebo šatů. Během této doby chodí s rodinou do mešity a společně ochutnávají zvláštní druhy pokrmů. Během vývoje se islámští odborníci začali zajímat o půst. Při hledání informací zjistili, že muslimští lidé jsou flexibilní a mají blíže k lidskému porozumění, jak poukazuje fatwa: „Věříme, že muslimové žijící v blízkosti severního a jižního pólu a v okolních oblastech, kde jsou dny dlouhé a noci krátké, mají ohledně ramadánského půstu dvě možnosti.“ První možností je snaha o to, aby se muslimové postili stejně dlouho jako osoby věřící v Medíně a Mekce. Podle druhé možnosti by muslim měl zvolit hodiny půstu podle země, která je pro ně nejbližší a představuje pro ně větší snesitelnost. Nejen náboženské, ale i praktické důvody považují obě možnosti za správné.³⁵

Pátý pilíř islámu – pout' (HADŽDŽ)

Mekka je velmi úzce spjatá s muslimskou poutí. Hlavně tak, že pro proroka Muhammada představuje rodnou zemi, ale i hlavní město islámu. Mekka představuje velmi důležité místo pro věřící, kteří jsou spojeni s prorokem Muhammadem. Ten kdo se stane muslimem, získá pouto se spoluvěrci, kteří při modlitbách směřují až pětkrát denně

³³ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 91-92.

³⁴ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 92.

³⁵ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 93.

k Mekce. Muslimové z celého světa chtějí splnit a naplnit svůj pátý a poslední pilíř islámu. Proto každý rok přitahuje do islámu miliony muslimů, kteří se chtějí vydat na velkou pouť neboli hadždž. V Mekce (al-masdžid al-harám) se pokaždé koná hadždž v měsíci dhú l-hidždža. Aby mohla být pouť do Mekky zrealizována, jsou dané podmínky, které jsou přesně stanoveny v Koránu.³⁶

Historické pozadí

Abychom správně poznali pozadí vzniku a významu různých rituálů s poutí, je pro nás důležité porozumět tomu, jak byl důležitý Abrahám v islámské tradici. Způsob pochopení se liší od možnosti, která je podána v Genezi a vnímána v židovsko-křesťanské tradici. Muhammad se označoval za opravdového Abrahámovu dědice. Spousta rituálů probíhajících během pouti má svůj zrod v příběhu o jeho životě, jak poznal a znal Muhammad a jeho současníci. V dlouhověké muslimské tradici jsou vyzdvihovány dva druhy aspektů abrahámovského tvrzení. Jako první je Abrahámovo monoteistické přesvědčení (haníf). Do Arábie přišel z důvodu, aby byla postavena kamenná stavba Ka'ba, neboť to byl Boží příkaz. Dále je důležité se zmínit, jak je příběh Hagara a Izmaela v muslimských tradicích důležitý. Podle muslimů Bůh řekl Abrahámovi, aby svou ženu Hagar a syna Izmael vzal do Arábie, a to proto, aby je ochránil před jeho bývalou ženou Sárrou, která byla velmi žárlivá. Po cestě měl Izmael žízeň, proto se snažil zoufale najít zdroj vody. Jeho matka Hagar sedmkrát oběhla pahorky Sáfa a Marwa u Mekky, snažila se najít vodu. Nakonec měla štěstí, její modlitba byla vyslyšena. Anděl Gabriel udeřil křídlem o zem a ze země začala proudit voda pramene Zamzam. Už v předislámské době arabští lidé cestovali ke svatyni Ka'ba v Mekce. Z této svatyně vytvořili místo, kolem kterého byly rozestavěny modly, a toto místo bylo vnímáno jako pohanské uctívání. Bohužel, podle Koránu jsou jejich rituály ostře kritizovány a označovány za falešné a zbytečné.³⁷

Rituální podmínky

Každý, kdo je muslim, by měl správně pouť do Mekky alespoň jednou za svůj život vykonat. Pokud to pro ně není obtížné a jsou toho schopni. Pokud pouti nejsou schopni, mohou na předem určených místech ve svém rodišti provádět až několik dní

³⁶ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 93.

³⁷ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 93-94.

jasně dané náročné rituály. Výprava na pouť může být splněna několikrát. Věřící se proto mohou na pouť dobrovolně vypravit tolikrát, kolikrát budou chtít. I přesto jsou výjimky, kdy muslimové nemají povoleno se pouti do Mekky zúčastnit. Příští pocestný musí být fyzicky schopný dospělý jedinec, který je hmotně, neboli finančně zajištěný, aby během své nepřítomnosti mohl zabezpečit svoji rodinu, potomky a zároveň, aby si náročnou cestu mohl finančně dovolit. Osoby, které nejsou schopny cesty, musí být z cestování vyloučeny. Jsou to hlavně mentálně postižení jedinci, lidé trestaní, vězni, osoby nezletilé a ženy, které nemají osobu, která by je mohla doprovázet. Jsou tím myšleni mužští příbuzní. Již ve středověku byla cesta do Mekky brána jako náročný cíl. Pokud člověk nestihl předem napsané dny v dhú l-hidždža, nezbyvalo mu nic jiného než znovu počkat celý rok, než mohli hadždž splnit. Kvůli jistotě jsou pro muslimy velmi důležité důkladné přípravy a zajištění plánu po bezpečnostní stránce. Před cestou muslim stráví mnoho času studováním, přípravami a pochopením vlastního niterného smyslu. Když poutník dosáhne cíle a vstoupí do Mekky, znamená to pro něj pocit štěstí a radosti, neboť hledět na Ka'bu v tomto životě znamená v příštím spatřit tvář Boha. Před rituálem je nutná očista (ihrám).³⁸

Hadždž může být zahájena, když poutník přijme tento zbožný úmysl. Muži si na sebe obléknou zvláštní oděv – dva bezešvé, nesešité pruhy látky. Jeden musí být omotán kolem pasu. Ten bude viset od pupku až po kolena. Druhý se dá přes rameno tak, aby bylo zahaleno, poté se uváže na pravém rameni. Ženy mají jiný styl obleku. Tělo je zakryto od zápěstí až po kotníky, na obličejích by měl být jen nezahalený ovál. Tyto druhy oblečení dodávají rituálu duchovní rozměr. Pátý pilíř islámu lze označit za nejhlavnější, představuje pozemskou cestu člověka, který žije muslimský život. Tento známý zvyk, jehož obsahem je dosáhnout a vykonat pouť do svatého města nebo na posvátné místo, ale i k hrobu světce, již pochází ze středověku a je znám především v křesťanství nebo v judaismu.³⁹

³⁸ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 94-95.

³⁹ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 90-97.

2.2.3 Hlavní proudy islamismu

Při využívání slova islamismus neboli fundamentalismus nenastávají rozdílné prvky těchto dvou slov. Rozdílné prvky a znaky nelze určit podle dané politiky nebo podle názorů hlavních myslitelů. Rozhodnout o odlišnosti těchto pojmů lze podle toho, jak se pojem prosazuje a ukazuje v reálném životě. Je velmi důležité podotknout, že přítomný islamismus nebo jeho aktivita je v procesu a ve vývoji, který nemá jasný konec a bude se dlouho vyvíjet. Islamismus nemá jen jeden druh, je jich více.

Islamismus je klasifikován do tří zásadních směrů:

- politický islamismus, který má jako hlavní cíl hnutí s politickými prvky. Hlavním a zásadním bodem je Muslimské bratrstvo, které založil Hasan al-Banná v Egyptě v roce 1928. Hlavní směr tohoto druhu je šíření práva šaría jako způsob k moci. Skupiny s politickým záměrem chtějí například pád režimu, jsou na to schopni vynaložit násilí. Tento proud vystupoval v dekolonizaci na Středním východě. Je reformátorský.
- misionářský islamismus. Tento směr je buď zaměřen na hnutí Tabligha nebo na Salafíja. Je to snaha o udržení víry, prosazování muslimské identity a jejich řádu.
- džihádistický islamismus, který je označován jako násilný, je hlavním proudem, který má velkou moc. Tento směr má hlavní důvěru v násilí. Může být zaměřen na ovládnutí režimu, na získání a dobytí muslimského území nebo jako globální varianta, která bojuje se západní nadvládou nebo mocí. Snaží se na národní úrovni zlikvidovat vůdce, který se snaží muslimy strhnout z cesty.⁴⁰

⁴⁰ NEKOLA, D. *Islám a terorismus*. Pstruží : Lukáš Lhořan v Pstruží. 2017. s. 100-101.

2.3 Islamistický terorismus

Na počátku 90. let byl terorismus pro společnost riziko. Když jinde docházelo k ústupu náboženství a globalizaci, islám získával moc a důležitost v pozici ve světě. Během tohoto vývoje docházelo k nárůstu území. Začal se ukazovat i v různých sférách, například v Africe, Asii a hlavně v Evropě. Problém není způsoben pouze Balkánem, ale jde i o přístup a konvertování k víře v zastoupení původních obyvatel Evropy. Je často uznán fakt, že po ukončení studené války existovalo riziko vzniku globální války mezi velmocemi. Z druhé stránky se svět nachází v globálním rozporu s terorismem. Ten se nachází v jistém smyslu na pozici studené války. Existují znaky, které mohou přispět k pochopení definice:

- nenávisť k stanoveným prioritám ze západních zemí
- reakce islámského světa na negativní chování západních zemí, především ze strany USA⁴¹

Tento pojem je v současné době velmi nebezpečný pro zemi. Představuje hrozbu jak pro současné demokracie v euroatlantickém prostředí (bezpečnostním), tak i pro Českou republiku. Tento problém je nutné vnímat jako hrozbu, která je posuzována v rámci celkového nepřátelství muslimů k západním zemím, v rámci celosvětového rozvoje tohoto jevu. Tento pojem je pouze jeden z mnoha problémů, které úzce souvisí s dnešním islamismem. Určité procento tohoto pojmu se snaží zasvěcovat do muslimské víry, je to snaha o zfanatizování osob a prosazování víry. Následek této činnosti je omezování základních lidských práv, toleranci vůči svobodě. Toto může být způsobeno i jinak než terorismem. Tyto techniky a nové metody jsou spjaté s trendy v islámu, který ovlivňuje fundamentalismus, což je snaha k docílení bezprostřední pravdy. Znaky jsou tvrdost srdce, přesvědčení, nenávisť a neústupnost. Teroristé záměrně zneužívají islám, aby dosáhli mocensko-politických cílů. Pro některé teroristické skupiny je to forma náboženské aktivity, tj. politický aktivismus.⁴² Například ISIS, se prezentuje jako jediná džihádistická organizace, která dokázala proti sobě postavit příslušníky se stejným zájmem.⁴³

⁴¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*, Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. s. 358-359.

⁴² MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 247-249.

⁴³ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát, uvnitř armády teroru*. Brno: CPress, 2015 s. 214.

Za příčiny, které způsobují islamistický terorismus jako hrozbu 21. století lze brát:

- rozšiřování území
- násilné prosazování islámského světa
- počet osob, které začaly vyznávat víru islámu
- síla náboženské motivace
- ekonomie
- snaha o kvalitní zázemí a společenskou podporu
- uzavřenost komunity, špatná státní nebo bezpečnostní kontrola⁴⁴

2.3.1 Džihád a jeho různá pojetí

Je to hlavní pojem islámské nauky a teorie práva, je to zásadní pilíř pohledu na víru a na svět a pozici islámu ve světě. Samotný pojem džihád je bráno jako podstatné jméno slovesné, které je vytvořené od slovesa džahada. Kořen dž-h-d je v arabštině příbuzný a souvisí s pojmy píle, úsilí nebo snaha.⁴⁵ Džihadismus se snaží o popisování ideologií, konkrétně je zaměřen na radikální organizace. Džihád je v tomto směru pouze určitý násilný jev, jako například svatá válka.⁴⁶

Džihád neboli úsilí je velmi podstatný pro všechny muslimy. Koncept džihádu se rozděluje do dvou skupin, první je velký džihád (al-džihád al-akbar), neboli džihád duchovní, a malý džihád (al-džihád al-asghar), tj. džihád mečem, tedy svatá válka. Podle významu je velký džihád důležitější. Je to osobní touha muslimů, kteří si chtějí podrobit ego, odstranit přízemní sklony a pozemské vášně a díky tomuto vést správný život v duchu požadavků Alláha. Naopak malý džihád se zaměřuje na ochranu a obranu víry, jinak svatá válka. Muslimové doufají v to, že v nejlepším případě by podle způsobu proroka Muhammada, jeho zbožných druhů a jiných vzorcových bohabojných postav islámské historie, oba tyto druhy – velký a malý džihád – měly v životě člověka existovat v určité symbióze. Koncept džihádu je velmi důležitý pro muslimy, a proto bychom mu měli rozumět, neboť je ještě džihád slovem, tj. misijní činnost a džihád rukou, tj. pomoc bližnímu.⁴⁷

⁴⁴ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*, Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. s. 360.

⁴⁵ MENDEL, M. *Džihád, islámské koncepce šíření víry*. Brno : Atlantis. 2010. s. 32-33.

⁴⁶ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno : Barrister a Principal. 2007. s. 53.

⁴⁷ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson Ltd. 2015. s. 189.

Odborníci a znalci práva rozdělují džihád na okruhy, díky kterým se lidé mohou zařadit a účastnit džihádu:

- džihád srdcem – zaměřuje se na opakovanou osobnostní víru, výdrž před hříchy a pokušením, které jsou na muslimy Bohem nastraženy.
- džihád jazykem – týká se opakování pravdy a poukazování na špatnosti a zlo.
- džihád rukou – obsahuje charitativní a dobročinnou činnost.
- džihád mečem – je to způsob, jak prosazovat svá práva, chránit své území a vytvářet násilí prostřednictvím islámu a chránit se proti vnějšímu nepříteli.⁴⁸

2.3.1.1 Velký džihád jako etický princip každého věřícího muslima

O větším džihádu se velmi často pojednává v súfijských spisech než v jakýchkoli muslimských náboženských nebo politických textech. Tento koncept vznikl ze sofijských zbožných meditací o Koránu a hadíthech. Podle raného súfího Hárítie al-Muhásibího vynaloží jedinec devět desetin úsilí a snahy na cestě k Bohu ve vlastním nitru. Abúl-Hasan Alí Hudžwírí se zaměřil z části ze svých prvních perských projednání o súfismu na téma pokoření nižší duše. Cituje, že Mudžáhid je pouze ten, kdo vynakládá všechno úsilí v boji se sebou samým pro dobro Boží. Proto je nejlepší se od malého boje (al-džihád al asghar) vrátit k většímu boji (al-džihád al-akbar). Muhammad věří v to, že největší boj je proti sobě samému. Větší džihád se zaměřuje na komplexní a bohatý přístup k niternému duchovnímu rozvoji jedince. Je to nekonečný boj proti chybám a nedokonalostem, jež nás jedince oslabuje a ztěžuje nám cestu k Boží blízkosti.

2.3.1.2 Malý džihád vnímán na Západě jako svatá válka

Od nepaměti koloval mezi nemuslimy, častěji mezi křesťany názor, že islám je náboženství meče. Jeden západní historik označoval islám jako nejbojovnější světové náboženství, neboť jeho základem je svatá válka (džihád). I přesto tento názor není brán jako podklad v dějinách islámu a v jeho základu. Asma Afsaruddin, Júsúf al-Qaradáwí uznává, že boj je spojen s významem džihádu. V Koránu je džihád popsán jen ve čtyřiaadvaceti verších, a to pouze v zaměření na duchovní rozměry džihádu. Jako příklad

⁴⁸ MENDEL, M. *Džihád, islámské koncepce šíření víry*. Brno : Atlantis. 2010. s. 34.

je dobré uvést druhou kapitolu, verš 218: Avšak ti, kdož uvěřili, vystěhovali se a na cestě Boží bojují, ti mohou doufat v milosti Boží.⁴⁹

⁴⁹ HILLENBRANDOVÁ, C. *Islám, historie, současnost a perspektivy*. London : Thames a Hudson ltd. 2015. s. 189-190.

3 Islámský stát

3.1 Vznik a ideologie Islámského státu

Islámský stát neboli IS je označován jako radikální sunnitská džihádistická organizace, která je blízká Al-Káidě. Na vyhrané části území na částech území států Iráku a Sýrie byl vyhlášen takzvaný Islámský stát. Nikdy nebyl mezinárodně uznán žádným jiným státem. Jeho stoupenci vyhlásili toto území za chalífát, který si podřizuje náboženskou autoritu nad všemi muslimy na světě. Snaží se o získání vlády nad všemi muslimy, kteří jsou na daném území.

Cílem bylo obnovit chalífát na územích Iráku a Levanty. Bylo to dřívější geografické označení zahrnující Sýrii, Palestinu, Jordánsko a Libanon nebo další jiné země, které byly někdy v historii pod muslimskou vládou.

Islám je převzaté slovo od arabského kořene „SLM“, který můžeme přeložit jako čistota, poslušnost, mír nebo podřízenost k zákonům Islámského státu. Islám je možné definovat i jako odevzdání se a poslušnost k Bohu. Pokud člověk bude dodržovat pravidla, dostane se mu míru a najde vnitřní klid. Jediný zakladatel Islámského státu je Alláh Sám, datum vzniku dopadá do časů Adamsových.⁵⁰

3.2 Propaganda Islámského státu

3.2.1 Propaganda a přehled jejího vývoje

Tento pojem lze definovat jako sociální fenomén, který má mnoho forem a podob. Různě se utváří po celé dějiny lidstva a lidé, kteří se označují jako propagandisté, se snaží o neustálý vývoj techniky a metod pro zvyšování efektivnosti. Propaganda se neustále studuje z mnoho různých oblastí odbornosti, například v sociologii, politologii, psychologii nebo v komunikační studii. Každý oblast má jiný předmětem zkoumání, proto přesná definice není možná, neboť každý předmět má jiný pohled na definici.

Například Jowetta O'Donnellová uvádí, že propaganda je „*záměrná a systematická snaha o formování vnímání, manipulaci poznání a přímého chování za účelem dosažení určité reakce, která podporuje vytoužený záměr propagandistů.*“ Propaganda je často označována jako specifický druh komunikace. Osoba označována jako propagandista

⁵⁰ HAMMUDAH, A. *Zaostřeno na islám*. Praha : Islámská nadace. 2010. s. 22-25.

vysílá zprávy k předem určenému cíli. Tyto zprávy mají za úkol konkrétním způsobem dosáhnout ovlivnitelnosti cíle nebo publika. Osoby, které propagandu následně přijímají, by měly poté samovolně myšlenku přijmout za svoji. Je to vysílání informací do veřejnosti za cílem osobního prospěchu odesílatele, nikoliv příjemce. Edward Bernays byl první, který se zajímal o důkladné studování propagandy. Považoval ji za věc, která je nezbytná pro demokracii a udržení řádu. „*Jsmo řízeni, naše myšlení je formováno, naše chuť utvářena, naše myšlenky navrhovány někým, o kom jsme v životě neslyšeli.*“

Další možná definice propagandy uvádí, že je chápána jako psychologická válka, která využívá psychologických prostředků k dosažení souměrnosti morálky nepřátelských stran. Tato metoda vede k rozpadu víry a k nemožnému kroku ze strany nepřítele. Je to snaha o ovlivnění chování, emocí nepřátelské strany s cílem získat prospěch a dosažení vlastních zájmů. Propaganda byla často používána k ideologickým bojům, například ve válce k vedení psychologické války. Dalším pokrokem je možné brát změny postavení s příchodem masových médií, která sloužila jako hlavní sdílení a přenos ideologie k velkému počtu příjemců. Tento druh přenosu využila například Velká Británie za první světové války, kdy šlo o snahu změny morálky nepřátelských stran pomocí propagandy.⁵¹

Díky této možnosti šlo i o ovlivňování lidí pomocí filmů, tisku, plakátů nebo rozhlasu. Ve zkrácené formě lze říci, že propaganda má za účel šířit vlastní názory, postoje, myšlenky a díky tomu ovlivnit cílové skupiny směrem, který je pro tvůrce propagandy pozitivum, z pohledu toho, že příjemce nebo skupina příjemců se začnou identifikovat s názory nebo ideologií a podle toho se začít chovat a jednat.⁵²

⁵¹ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 17-18.

⁵² PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 19.

3.2.2 Techniky propagandy

Institut, který byl zaměřen na propagandu, definoval a klasifikoval 7 běžných forem propagandy, které jsou jí využívány. Tyto druhy slouží k efektivnosti a k lepšímu rozpoznání propagandy pro společnost, která je nevědomě formována samotnou propagandou. Jedná se o:⁵³

- **Nálepkování**
Tento způsob je používán pro negativní označení pro osoby nebo skupiny se záměrem vybouření negativního emocionálního ohlasu.
- **Třpytící se všeobecnosti**
Osoby využívající propagandu používají pojmy, kterými se zaměřejí na emocionální stránku. Jsou to pojmy, jako je láska, dobro nebo vlast. Slova, zaměřená na tyto pojmy, jsou založena na silném emocionálním základu, který uvádí vysněné ideály.
- **Transfer**
Autoři propagandy mají za cíl využívání obecně uznávané autority nebo uznávání kvalitních institucí, kde je kampaň která je zaměřená v zájmu propagandistů. Nejde o přímé spojení s autory.
- **Osvědčení**
Je to technika, která chce pomocí názorů a různých citací od známých autorů, které jsou ověřeny, dokázat pravdivost. Lidé jsou ochotni přijmout názory od uznávaných osob a věřit jim.
- **Obyčejní lidé**
Je to snaha propagandistů zapadnout mezi běžnou společnost, snaží se prezentovat jako obyčejní lidé.

⁵³ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 22.

- Vykládání karet

Je to technika, která je zaměřená na sdílení pravdivých nebo lživých informací pro společnost. Tyto informace jsou předávány jako negativní nebo pozitivní zprávy.

- Rozjetý vlak

Je to druh techniky, která se snaží veřejnost přemluvit k pravdivosti myšlenek a jejich ideologii. Jde o rozšiřování informací, které vedou k bezprostřednímu vítězství. Jde o lživý dojem až masové rozšíření. Například formou odpovědí: Takhle to přece dělá každý!⁵⁴

3.2.3 Džihádistická propaganda

Propaganda, která je zaměřená na džihád představuje pro společnost velmi silnou hrozbu bezpečnosti. Veřejná komunikace zajišťuje propagandě šíření a realizaci vlastních cílů. Hlavními prostředky jsou především využití násilných sil a terorismus. To zapříčiní negativní vzruch, paniku, obavy a strach. Hlavním zdrojem je internet, který napomáhá této propagandě ku prospěchu. Jde o nízkou kontrolu, snadný přístup, anonymitu, rychlé sdílení, předávání informací a nenáročnost. Jde ale i o snahu ovlivnit ostatní média, která mají jako hlavní zdroj internetovou síť. Komunikace představuje pro teroristické skupiny hlavní bod, díky kterému způsobuje strach a pocit ohrožení obyvatel určitých zemí.

Jde o ovlivnitelnost a zranitelnost velkého počtu objektů, není zaměřeno na konkrétní oběti, které jsou brány jako mezičlánky pro dosažení svého cíle.⁵⁵

To je spjato s definicí, kterou napsal Mareš: „*Terorismus je použití agresivního a excesivního násilí (anebo hrozba použitím takového násilí), které je naplánováno s dominantním účelem vyslat vážné zstrašující poselství většímu počtu lidí (cílovému publiku) než pouze těm, kteří jsou primárními násilnými akty nebo hrozbami bezprostředně poškozeni.*“ Mimo aktu je důležitá reprezentace, která probíhá právě v masmédiích. Jde o oslovení velké společnosti. Kromě sdílení jejich poselství díky internetu získávají lepší sponzory, mohou být zafinancovány nebo získávají dosažení komunikace mezi tajnými sítěmi teroristických buněk.⁵⁶

⁵⁴ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 23.

⁵⁵ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 34.

⁵⁶ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 34-35.

Podle Torrese, Jordana, Horsburgha je rozdělení které představuje vývoj propagandy z pohledu globálního džihádického hnutí od 90. let až do 21. století, během kterého došlo k velkému vzestupu:

- 1. fáze (1944-11. září 2001), jde o metody a mlhavé informace
V počáteční fázi šlo především o podání audiovizuálních a psaných dokumentů, které se týkaly nároků a požadavků teroristických skupin. Byly nahrávky, kde byly zobrazeny výcviky, demonstrace nebo ozbrojené činnosti. V této době Al-Káida nevytvářela žádnou propagandu, šlo o sdělení, které zprostředkoval Usám bin Ládín jako působivý vůdce. Například byla úspěšná teroristická skupina s názvem Ozbrojená islámská skupina. Vznikla na počátku 90. let v Alžírsku, avšak dodnes nejsou známy určité konkrétnosti o jejím zdatu. Přesné téma, které bylo řešeno, se zaměřovalo na zrádovství Saúdské Arábie a účast USA ve Svaté zemi. Od Bin Ládina byla přijata určitá náboženská představa, která byla proti evropskému křižáctví. V jednom z mnoha prohlášení je uvedeno: *„Donutili jste svoje lidi přijmout člověkem vytvořené právo, které absolutně popírá náboženské principy. Alláh je jediným tvůrcem práva. Také jste přijali nevěřící za svého spojence a ochránce před muslimy. Takové zneuctění z Vás dělá náboženské odpadlíky, Váš systém je neplatný a chybný, musí být svržen.“* V této počáteční fázi se již objevovaly prvky zprostředkování informací pomocí internetu, avšak byla omezená dostupnost. Čečenští mudžáhidé sdíleli poprvé na přelomu tisíciletí videa, kde byly znázorněny džihádické útoky. Tím se stali prvními průkopníky nového způsobu komunikace se společností.
- 2. fáze (11. září 2001 – jaro 2003): kompenzace teroru
Po zakončení období 11. září 2001, které bylo hlavním činitelem, který způsobil rozvrat předsudků mezi muslimskou společností a západem. Během této doby Al-Káida svého významného postavení využívala. Zásluhou ho směřovala k zastrašování západního nepřítele. Využila globální pozornosti, která směřovala k mediím k mobilizaci společnost muslimů. Všeho dosáhla díky bin Ládínovi, který byl nejhledanějším člověkem světa. K sdílení informací a vyslovování poselství si Al-Káida našla televizní stanici Al-Džazíru. Během tohoto období se začaly tisknout a prodávat magazíny a časopisy s džihádickým podtextem.

Například: Voice of jihad z arabského Sawt al-Džihád neboli Hlas džihádu. Byly zaměřeny na osoby žijící především v Sýrii, Iráku, Egyptě a v oblasti Perského zálivu. Během druhé fáze šlo o brutálnější metody, které používaly teroristické skupiny. Šlo o vraždy civilistů, vojáků nebo o únosy. Byla to snaha o poukázání na zdatnost a nelítostné chování bojovníků. Během této fáze se objevovaly teroristické webové stránky, které byly součástí Al-Káidy.

- 3. fáze (jaro 2003-2005) rozšiřování propagandy a přesila internetu
Bin Ládín se pokoušel sjednat příměří za to, že evropské státy ukončí mír a spolupráci s USA a odvolají se z území jako je Afghánistán a Irák. Poté šlo o vyhrožování, aby USA pozměnila zahraniční politiku k jiným státům. Krom odůvodňování nevinné činnosti globálního džihádu ze strany bin Ládína šlo také o rozšiřování a sdílení džihádistických myšlenek a poselství Ajmána az-Zavárího. V této závěrečné fázi docházelo k masovému nárůstu šíření a prosazování džihádistické propagandy. Al-Káida pokračovala v informování pomocí audio nahrávek, videí nebo psaných textů. V současné době je propaganda o dost propracovanější a neustále překvapující, její stupeň brutality a drsnosti velmi rychle stoupá výš. Internet je stálým zdrojem pro džihádisty, jde o neustálé šíření a sdílení radikálních názorů, které předávají osoby v naprosté anonymitě.⁵⁷

⁵⁷ PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal. 2016. s. 34-37.

3.3 Hrozba Islámského státu pro EU

V dnešní moderní době zatím neexistuje obecná mezinárodní smlouva, která by sloužila kladně proti různým formám terorismu. Jsou však smlouvy, které se označují jako protiteroristické. Jsou zaměřeny na skupinové a individuální formy terorismu, zatímco problém v politické oblasti, konkrétně státní terorismus, je nechán bez povšimnutí. Dle regionální a i mezinárodní úrovně je problémem dosažení konsensu neboli shody při vymezování pojmu terorismus. Ten má hlavní ráz charakteru v rozporu v přístupech zaměřených na rozpoznání hromadného problému. Tento nedostatek se do jisté míry zvládnul polepšit právními prostředky v reagování Evropské unie na mnohé útoky z 11. září 2001.⁵⁸

Hlavní hrozby, které mohou být rizikové pro bezpečnost Unie, jsou především:

- terorismus, především islamistický, nacionalistický (ETA, IRA, Korsika), ideologický (Kolumbie)
- šíření zbraní hromadného ničení
- regionální konflikty, extremismus, migrace, kolaps státní struktury
- rozpad a zhroucení státu, poté začíná vysoká kriminalita, krádeže, korupce
- organizovaný zločin, napojení na teroristické skupiny
- nelegální přistěhovalectví⁵⁹

3.3.1 Zásadní politické přístupy a opatření Evropské unie

EU a její členské státy dosáhly pokrokový rozměr nutnosti, především teroristickými útoky v USA, Londýně nebo Madridu. Od Evropské unie je očekáváno vylepšení hromadného způsobu zaměření na přeshraniční potíže, například to je pašování lidí, nelegální obchod s nimi, organizovaný zločin, ilegální migrace a terorismus. Hlavní je prevence, prosazování a dodržování základních lidských práv a svobod. Bezpečnostní problematika Unie má dvě hlavní pojetí – pojetí bezpečnosti vnitřní a vnější. Tyto dva aspekty jsou zvláště usazeny v legislativě technického hlediska. Jsou brány jako samostatný celek. I přesto je mnoho činitelů v rovině, kde se vzájemně ovlivňují. Unie si

⁵⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o. 2016. s. 378.

⁵⁹ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha : Linde. 2010. s. 287.

díky Amsterodamské smlouvě z roku 1999 vyčlenila jasný cíl, že budou občané zajištěni ve vysoké míře bezpečí, a to v rámci svých lidských práv. Aktivní plán Unie, který byl vyčleněn na boj proti terorismu, byl vypracován k zintenzívnění kolektivní spolupráce v justici a vnitřních věcech. Za tímto záměrem se rozrůstala Rada pro justici, vnitřní věci zaměřené ke schválení předem daných opatření. To znamená, například sepsání teroristických skupin a organizací, lepší a kvalitnější soudržnost zpravodajských činností v Unii, zlepšení součinnosti ve sféře Europolu nebo utvoření specializovaného a kvalifikovaného týmu zaměřeného na protiteroristickou činnost.⁶⁰

3.3.2 Protiteroristické nástroje Unie

Cílevědomost Unie v oblasti bezpečnosti je podřízená a závislá částečně na Spojeném království, Francii a Německu. Spojené království je v uskutečňování bezpečnosti v rámci Unie vytrvalý spojenec USA. Německo se drží spíše zpátky v ohledu na nasazování vlastních vojáků mimo Evropu. Francie je tradičně zaměřená na proevropský přístup s připomínkami, které má k politice USA. Tyto postoje jednotlivých zemí mají historický charakter.

Aby byla spolupráce účinnější a efektivnější, lze rozčlenit nástroje Evropské unie na:

- právní nástroje - Eurojust, Europol nebo evropský zatýkáací rozkaz
- politické nástroje – zahrnuje civilní obranu⁶¹

Jsou nástroje, které se snaží začlenit a přijmout dané orgány EU, které by sloužily k zajištění souhrnnosti a překonávání jevu terorismu metodou vyčleněných cílů a programových úkolů. Tyto prostředky, které jsou ve formě akčních strategií, nebo plánů, jsou akceptovány Evropskou radou. Jsou závazně politické (morální), nikoli právně závazné. Pokud je řešen boj proti terorismu, Unie začlenila právní a politické nástroje, které mají přesně daný záměr nebo nástroje, které souvisí s terorismem v širším pojetí.⁶² Vše je zaměřeno na politické nástroje Evropské unie a především na dokumenty, které byly přijaty po roce 2001, konkrétně 11. září.⁶³

⁶⁰ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské Unie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o. 2016. s. 378.

⁶¹ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha : Linde. 2010. s. 311.

⁶² PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha : Linde. 2010. s. 312.

⁶³ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha : Linde. 2010. s. 312

Politické nástroje:

- Základní dokumenty komplexního charakteru:
 - a) Evropská bezpečnostní strategie (2003)
 - b) Haagský program (2004) s Akčním plánem k jeho uskutečnění
- Specifické protiteroristické dokumenty nebo nástroje, hlavně:
 - a) Prohlášení k boji proti terorismu, Madrid (2004)
 - b) Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)
 - c) Prohlášení Rady k útoku v Londýně (2005)
 - d) Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu s Akčním plánem (2006)
 - e) Strategie Evropské unie na boj proti radikalizaci a náboru teroristů s Akčním plánem
- Zvláštní sektorové dokumenty pro oblast civilní obrany:
 - a) Program solidarity Evropské unie (CBRN, 2004)
 - b) Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu (2004)⁶⁴

⁶⁴ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha : Linde. 2010. s. 312.

4 Empirické šetření

4.1 Příprava dotazníku a jeho realizace

Hlavním cílem bakalářské práce je vymezení základních pojmů a analýza Islámského státu jako aktuální projev islamistického terorismu. Aby tento cíl bakalářské práce byl splněn, provedla jsem dotazníkové šetření probíhající od 10. 3. 2018 do 1. 4. 2018. Empirické šetření se zabývá vyhodnocením dat prostřednictvím české populace - jak vnímají hrozbu ze strany islámského terorismu a Islámského státu. Dotazníkové šetření bylo možné vyplnit na webové stránce survio.cz. Pro kamarády a příbuzné byla možnost tištěné formy. Celkem bylo osloveno 100 respondentů při stoprocentní návratnosti.

4.1.1 Základní charakteristika a metodologie

- empirické šetření bylo zaměřeno na muže i ženy
- široká věková kategorie, od 17 let
- plánovaný počet respondentů – 100
- odpovídající osoby byly osloveny pomocí internetu, sociálních sítí, přes mail nebo osobně, formou tištěné verze
- dotazník byl zaměřen na znalosti a na názor českého národa na terorismus, džihád a na Islámský stát a jejich víru

4.1.2 Struktura dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření obsahuje celkem 12 otázek a je umístěno na konci mé bakalářské práce v příloze č. I. Šetření se skládá ze 12 otázek – 10 otázek je uzavřených a 2 otázky jsou rozvinuté. V rozvinutých otázkách mohou respondenti vyjádřit svůj názor, (viz. v dotazníkovém šetření, odpověď – pokud ano, „stručně vysvětlete“). Dále jsou v dotazníku otázky, celkem 10, ve kterých lze odpovědět více možnostmi. Z těchto 10 otázek jsou první dvě otázky zaměřené na identifikaci respondenta (pohlaví, věk).

Otevřené otázky nebyly použity z důvodu toho, aby nebyly pro některé respondenty zdržující nebo z důvodu odmítání vyjádření svého názoru. Dalším důvodem jsou přesnější výsledky.

Jak již bylo uvedeno výše, otázka č. 1. a č. 2. slouží pro přesnou identifikaci respondenta, který vyplňuje dotazníkové šetření. Otázka č. 3 je zaměřena na názor, zda představuje Česká republika pro odpovídající osobu bezpečný stát, v této otázce bylo více variant – rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. V otázce č. 4 šlo o zjištění, zda má respondent osobní zkušenost s terorismem. Varianty odpovědí byly – ano, ne, moje rodina. Víte, co znamená pojem džihád? Takto byla postavena otázka č. 5, která byla zaměřená na potvrzení znalosti tohoto pojmu a popřípadě stručné vysvětlení, co pojem znamená. Druh odpovědí: ano, ne, pokud ano, stručně vysvětlete. V otázce č. 6 bylo zjišťováno, zda respondent pojem terorismus pojí s islámem nebo zda občané České republiky považují pojem terorismus a islám jako takzvané „synonymum“. Odpovědi zněly – rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. Otázka č. 7 zjišťovala, zda se respondent setkal s osobou, která vyznává Islámský stát. Respondenti mohli odpovědět – ano, ne. Otázka č. 8 navazuje na otázku č. 7 s odpovědí „ano“. Pokud respondent odpověděl ano, je otázka č. 8 určená pro něj – Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ano, jaká byla Vaše zkušenost s tímto člověkem? Varianty odpovědí byly – neutrální, pozitivní, negativní. Pokud negativní, vysvětlete stručně proč. Otázka č. 9 – Znáte někoho, kdo věří v islám? Na tuto položenou otázku bylo možné odpovědět variantou – ano, ne. Tato otázka se snažila o zjištění, zda je pravděpodobnost ze 100 respondentů najít někoho, kdo zná osobu vyznávající islám. Otázka č. 10 – Jste věřící? Varianty odpovědí byly – ano, ne. Dovedete si představit žít ve státě, který má islámská pravidla? Takto zněla otázka č. 11. Na tuto otázku bylo možné odpovědět – rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. Tato otázka zjišťovala, zda se najde osoba ze sta respondentů, která by byla ochotná dodržovat islámská pravidla. Na závěr otázka č. 12 – Jste schopni tolerovat jejich víru v České republice? Odpovědi byly – rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. Otázka byla zaměřena na to, zda jsme schopni tolerance vůči osobám vyznávajícím islám.

Otázkou č. 12. bylo dotazníkové šetření ukončeno.

4.1.3 Cíle a hypotézy výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit pohled veřejnosti na terorismus, zda je terorismus nějak ovlivnil a jaký mají pohled na islámskou víru. Výzkum byl zvolen na základě dotazníkového šetření. Dále byly sestaveny tři hypotézy, které se na základě výsledků vyvrátí či potvrdí.

Stanovené hypotézy:

H1: 40% respondentů odpovědělo, že Česká republika rozhodně není bezpečný stát.

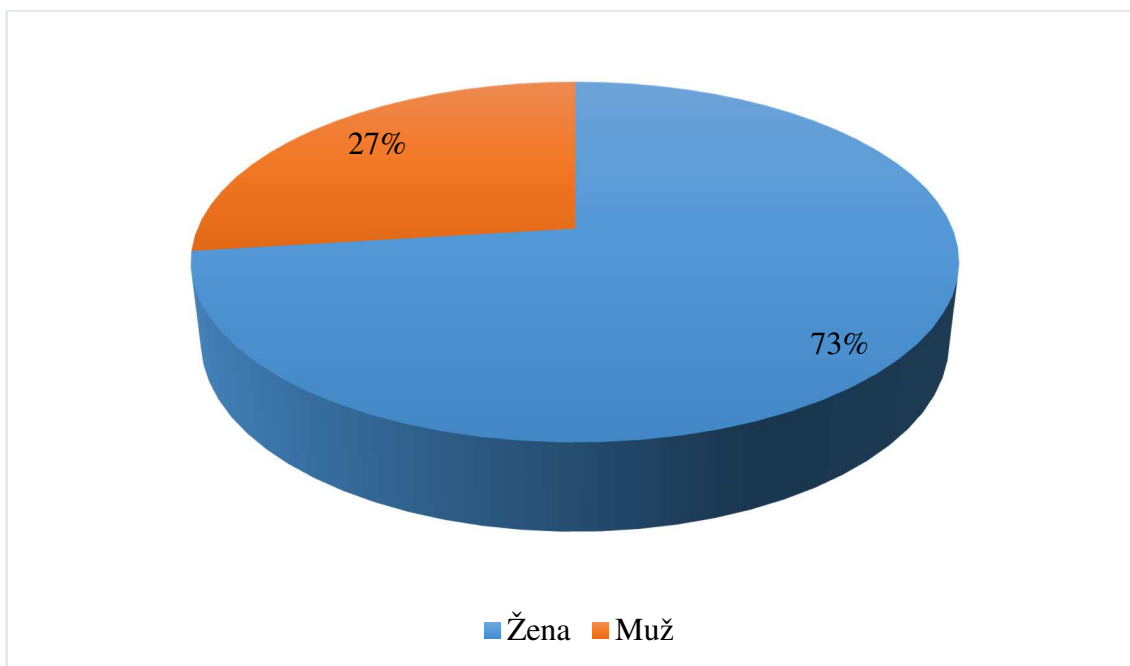
H2: Maximálně 3% respondentů uvedla, že mají osobní zkušenost s terorismem.

H3: Více jak 80 % dotazovaných si rozhodně nedokáže představit žít ve státě podle islámských pravidel.

4.2 Interpretace výsledků dotazníku

V následujících bodech jsou uvedeny výsledky výzkumu, které jsou pro přehlednější orientace čtenáře znázorněny graficky.

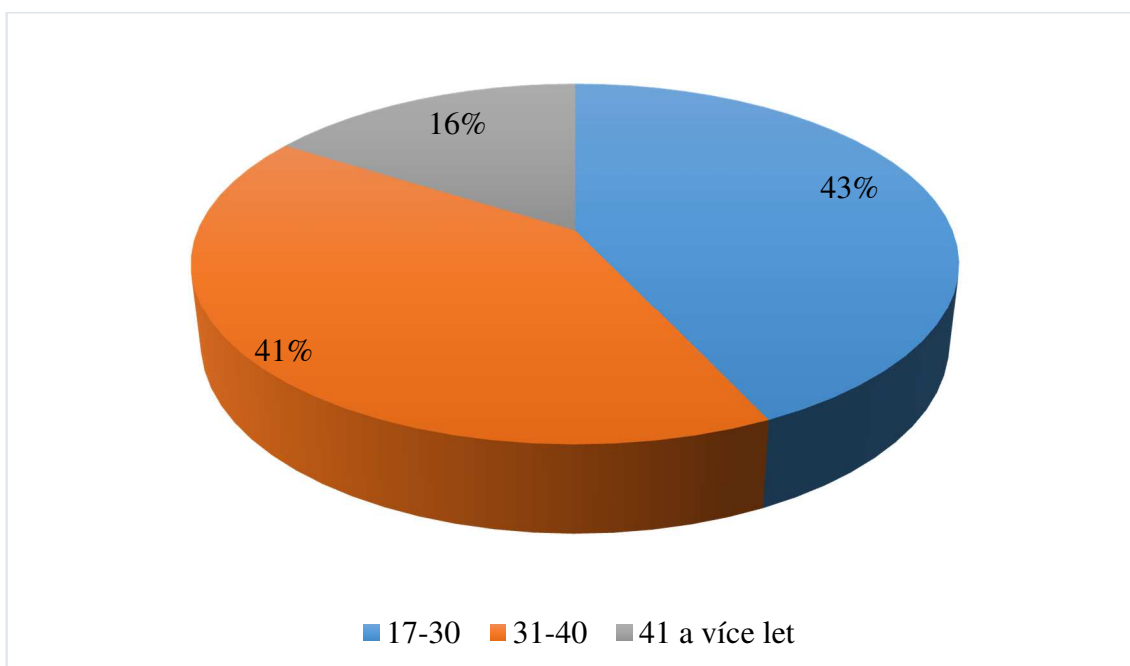
Graf 1: Pohlaví

Graf č. 1 vyjadřuje identifikační údaje o respondentech. Dotazníkové šetření se zúčastnilo 73% žen a 27% mužů.

Zdroj: vlastní.

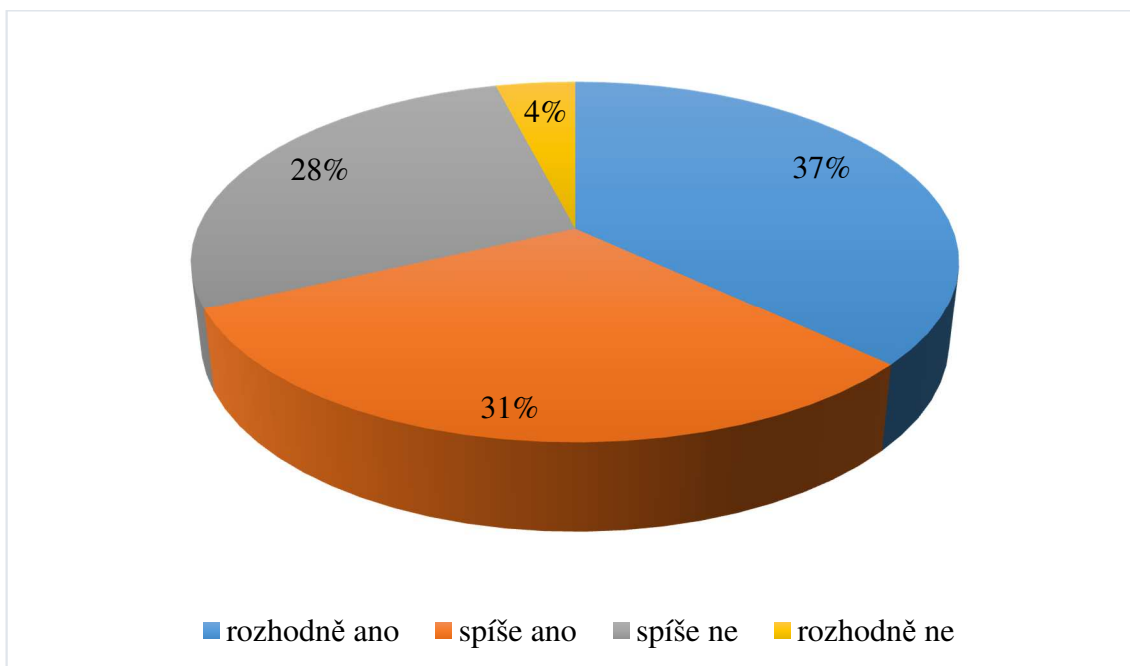
Graf 2: Věk

Z grafu č. 2 vyplývá, jaká věková kategorie respondentů odpovídala na dotazníkové šetření. 43% tvoří respondenti ve věku 17-30 let. 41% tvoří respondenti ve věku 31-40 let a 16 % tvoří respondenti ve věku 41 a více let.

Zdroj: vlastní.

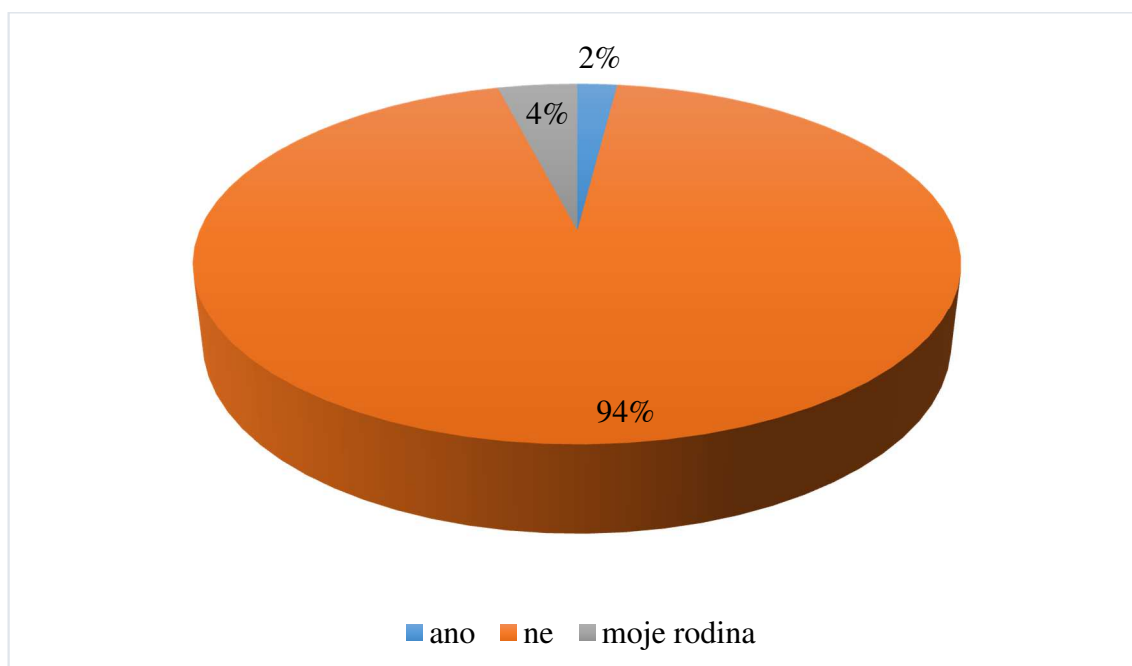
Graf č. 3: Je pro Vás Česká republika bezpečný stát?

Graf č. 3 znázorňuje odpovědi respondentů, kteří měli na výběr ze 4 možností. 37% respondentů odpovědělo, že Česká republika je pro ně bezpečný stát. 31% zvolilo variantu „b“ spíše ano. 28% tázaných spíše nemá Českou republiku za bezpečný stát. Zbývá 4% respondentů uvedla, že rozhodně nepovažují naši zem za bezpečný stát.

Zdroj: vlastní.

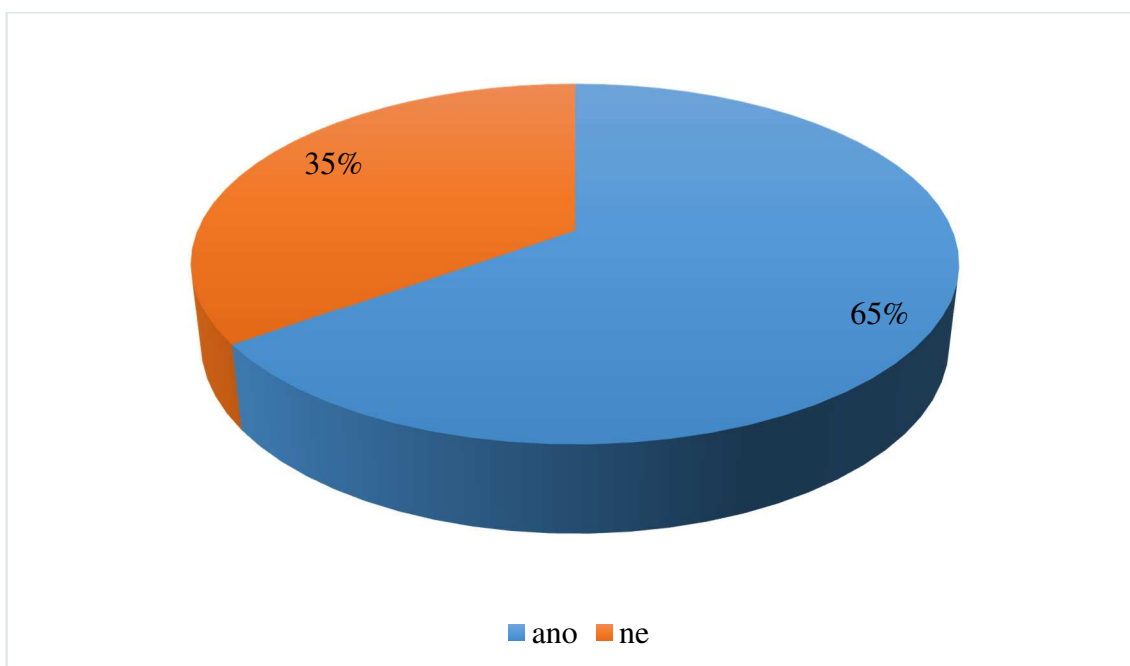
Graf č. 4: Měl/a jste osobní zkušenost s terorismem?

Graf č. 4 znázorňuje odpovědi na otázku, zda respondenti měli osobní zkušenost s terorismem. 94% respondentů nikdy nezažilo osobní zkušenost s terorismem. 4% dotazovaných odpověděla, že jejich rodina osobní zkušenost zažila. Na závěr, 2% ze 100 dotazovaných vybrala možnost, že se osobně s terorismem setkali.

Zdroj: vlastní.

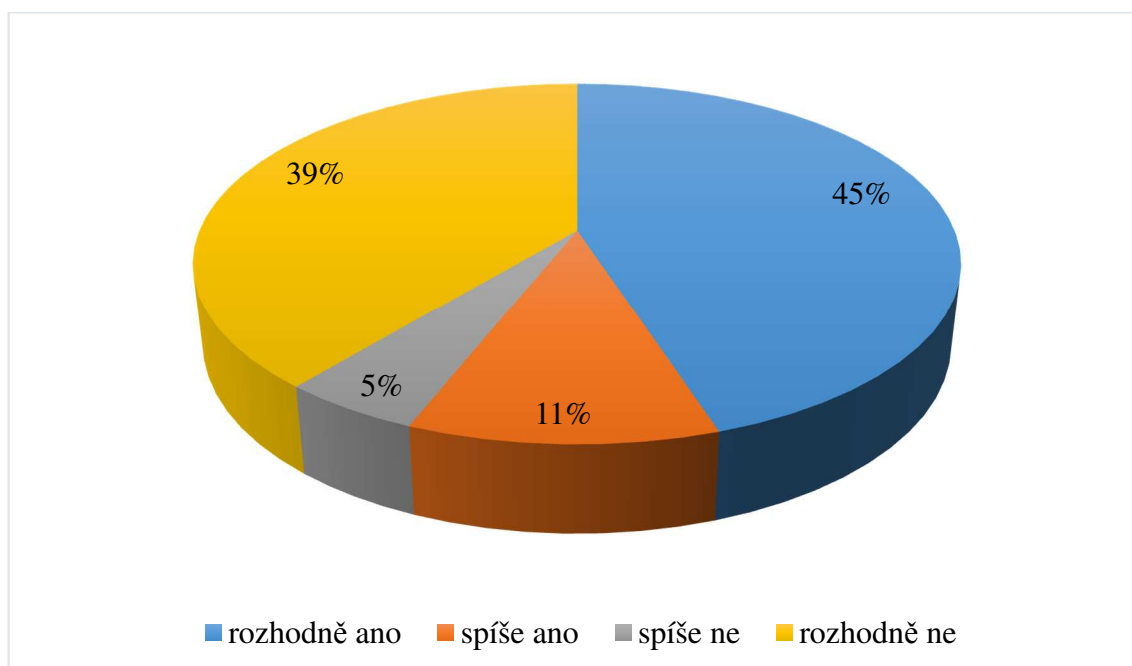
Graf č. 5: Víte, co znamená pojem džihád?

Graf č. 5 znázorňuje znalost pojmu džihád. Celkem 65% ze 100 respondentů ví, co pojem znamená. Pokud respondenti zvolili variantu ano, měli stručně tento pojem vysvětlit. Polovina z 65% uvedla, že džihád je svatá válka a jde o boj v prosazování vlastních pravidel a jejich víry. Zbylá část uvedla, že džihád je teroristická skupina nebo násilná činnost. Zbylých 35% dotazovaných neví, co pojem džihád znamená.

Zdroj: vlastní.

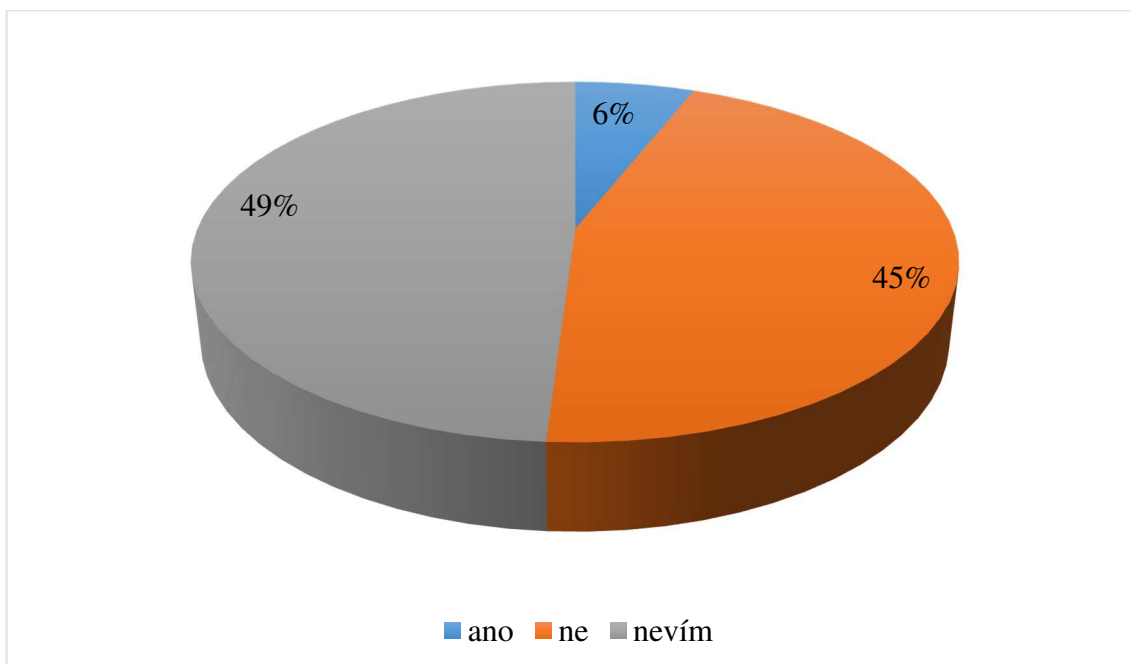
Graf č. 6: Myslíte si, že terorismus je pojem, který je spojen s islámem?

45% respondentů je rozhodně přesvědčeno o spojitosti terorismu a islámu, celkem 39% uvedlo, že rozhodně ne, neboli nesouhlasí se spojitostí. 11% dotazovaných je o pravdivosti přesvědčeno z velké části. Zbýlých 5% si spíše nemyslí, že terorismus je pojem, který je spojen s islámem.

Zdroj: vlastní.

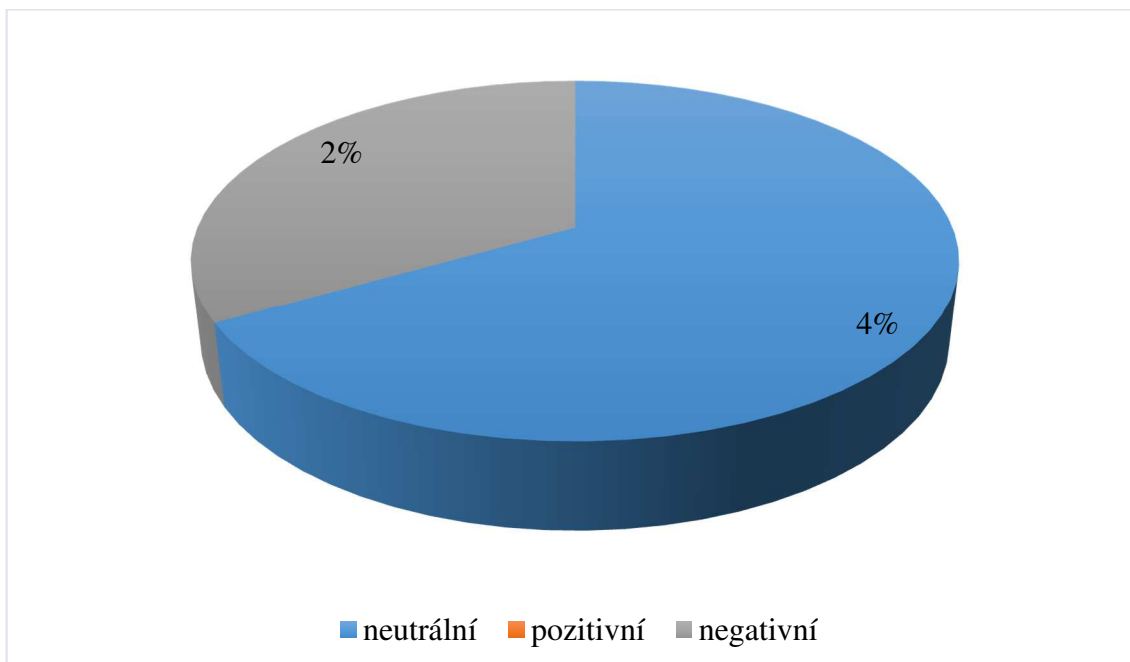
Graf č. 7: Potkal/a jste člověka který vyznával islámský stát?

49% respondentů odpovědělo, že si nejsou vědomi setkání s osobou, která vyznává Islámský stát. 45% dotazovaných odpovědělo, že se neseťkalo a zbylých 6% se s osobou vyznávající islám setkalo.

Zdroj: vlastní.

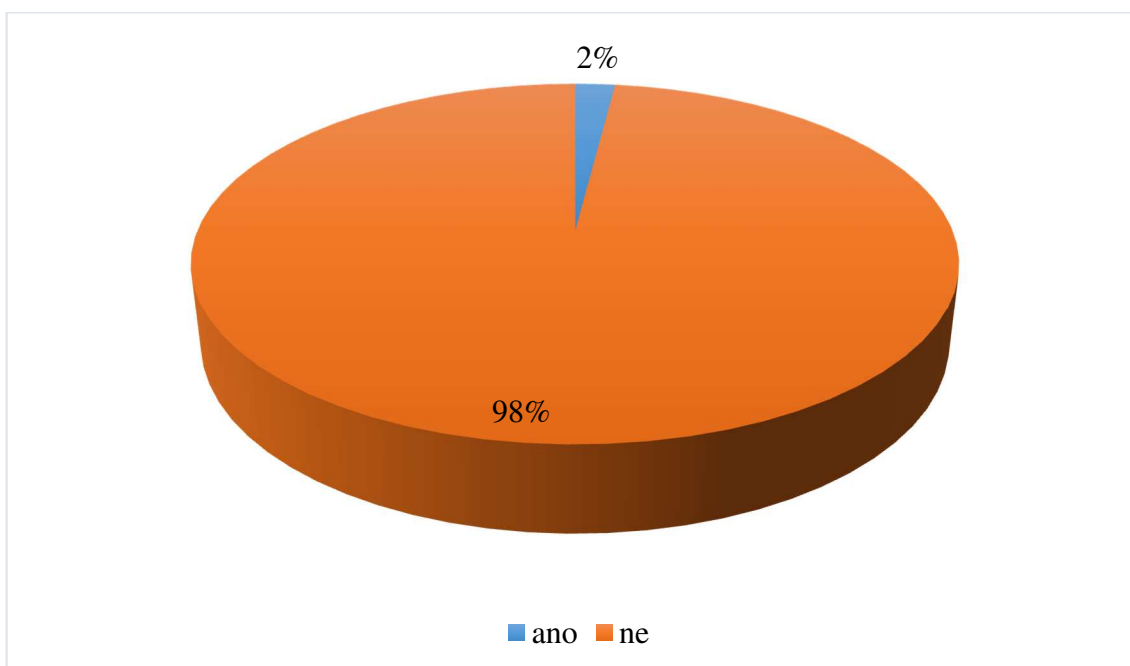
Graf č. 8: Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ano, jaká byla vaše zkušenost s tímto člověkem?

6% respondentů na otázku č. 7 odpovědělo ano, že se setkali s osobou, která vyznávala Islámský stát. Tato otázka souvisí s otázkou č. 8: Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ano, jaká byla vaše zkušenost s tímto člověkem? Z 6% respondentů 4% uvedla, že jejich zkušenost s člověkem vyznávajícím islám byla neutrální. Zbylá 2% uvedla že, zkušenost s nimi byla negativní z důvodu odlišnosti názorů a vzájemných nesympatií.

Zdroj: vlastní.

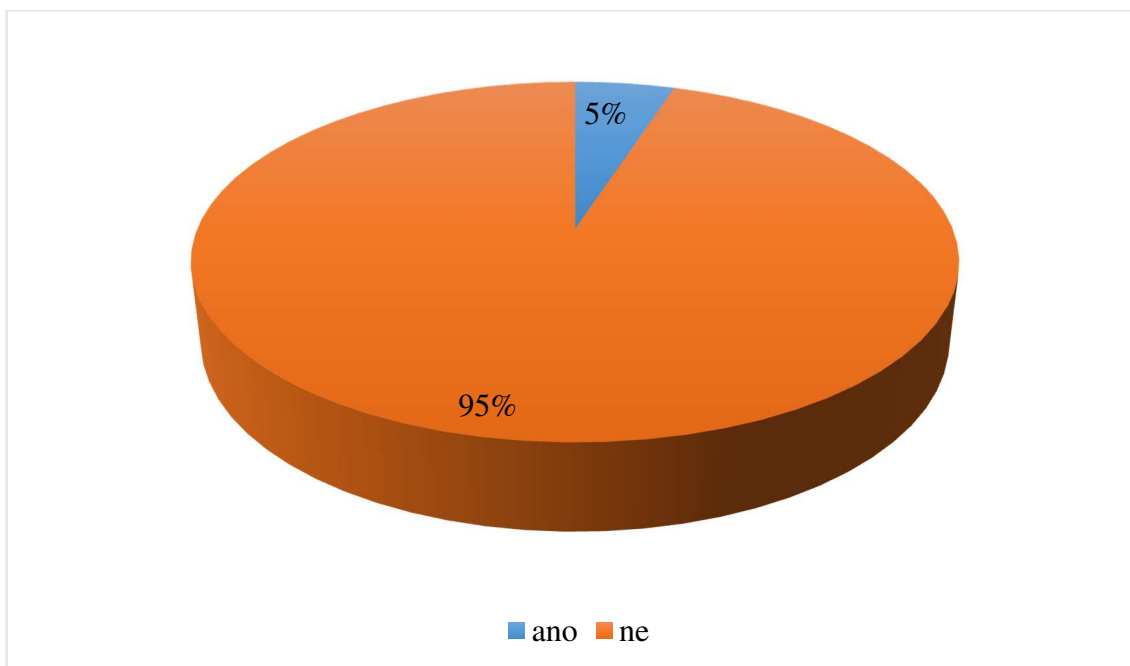
Graf č. 9: Znáte někoho, kdo věří v islám?

Graf č. 9 znázorňuje, zda respondent zná někoho, kdo věří v islám. 98% respondentů uvedlo, že neznají nikoho, kdo věří v islám, pouze 2% dotazovaných odpověděla ano.

Zdroj: vlastní.

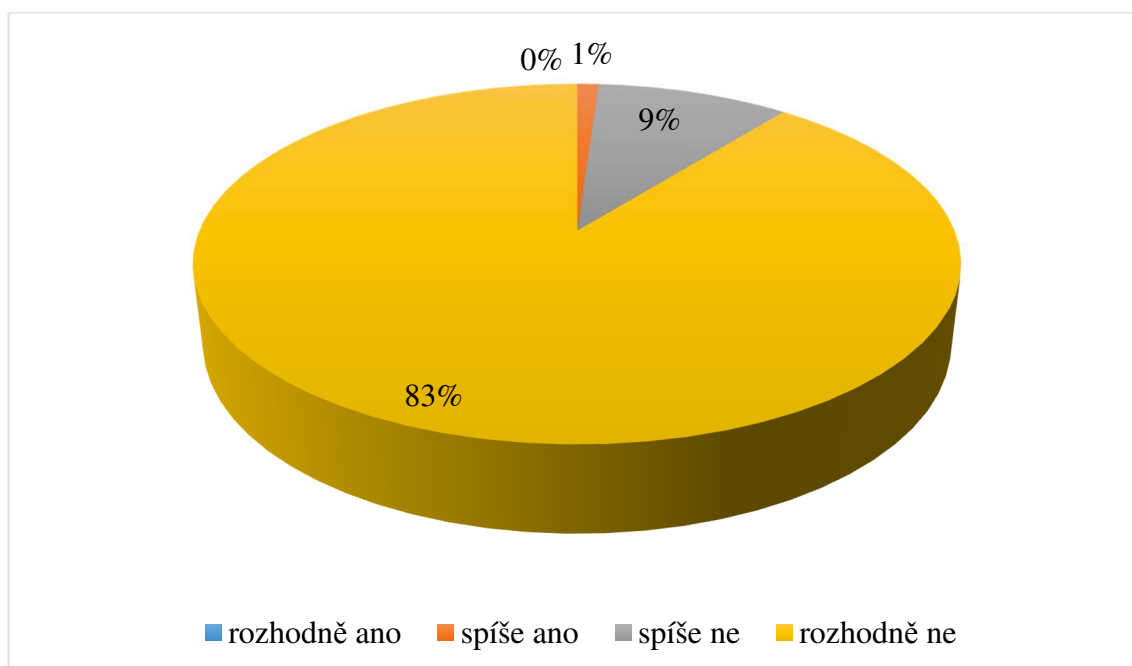
Graf č. 10: Jste věřící?

Z grafu č. 10 vyplývá, že 95% respondentů nejsou věřící. Pouze zbylých 5% respondentů odpovědělo, že jsou věřící.

Zdroj: vlastní.

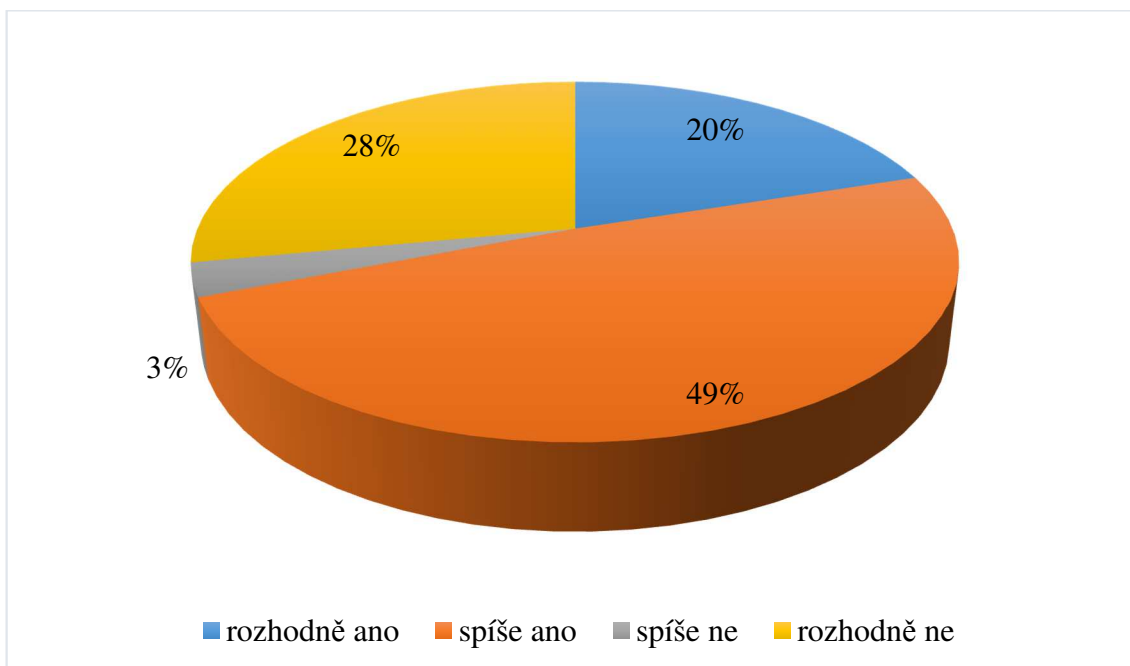
Graf č. 11: Dovedete si představit žít ve státě, který má islámská pravidla?

Graf č. 11 znázorňuje odpovědi respondentů, kteří v této otázce měli na výběr ze 4 možností. Respondent měl možnost vyjádřit svůj osobní názor, zda si dovede představit žít ve státě, který má islámská pravidla. 83% dotazovaných uvedlo, že si rozhodně nedovede představit žít a tolerovat islámská pravidla v zemi, ve které žijí. 9% dotazovaných uvedlo, že spíše ne. Pouze 1% respondentů vybralo možnost spíše ano. Varianta rozhodně ano nebyla vybrána.

Zdroj: vlastní.

Graf č. 12: Jste schopni tolerovat jejich víru v České republice?

Graf č. 12 představuje názor respondentů, zda jsou schopni tolerovat víru v Islámský stát v České republice. 49% respondentů odpovědělo spíše ano, což lze chápat jako toleranci k jiným národům. 28% respondentů odpovědělo rozhodně ne, nechtějí tolerovat islámskou víru v naší zemi. 20% tázaných je nestranných a velmi tolerantních k jiné kultuře. A poslední 3 % respondentů jsou spíše proti toleranci této víry v České republice.

Zdroj: vlastní.

4.2.1 Výsledky hypotéz

Stanovenou hypotézu č. 1: „40% respondentů odpovědělo, že Česká republika rozhodně není bezpečný stát“ definuje otázka č. 3. Tato hypotéza se nepotvrdila.

Stanovenou hypotézu č. 2: „Maximálně 3% respondentů uvedla, že mají osobní zkušenost s terorismem“ definuje otázka č. 4. Tato hypotéza se nepotvrdila.

Stanovenou hypotézu č. 3: „ Více jak 80% dotazovaných si rozhodně nedokáže představit žít ve státě podle islámských pravidel. Tato hypotéza se potvrdila.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřovala na vymezení definic základních pojmů, které souvisejí s islamismem, islamistickým terorismem či džihádem, jako svatou válkou. Dalším hlavním cílem bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit názor české populace na Islámský stát a uplatňovaným džihádem. Dále, zda pro české respondenty představuje Islámský stát bezpečnostní hrozbu.

V teoretické části bylo hlavním cílem vymežit základní pojmy – terorismus, proudy terorismu, islamismus, proudy islamismu, džihád a jeho různá pojetí, islámský stát, jeho vznik, ideologii a propagandu. Dále se práce zabývala vznikem a technikami propagandy Islámského státu a džihádistické propagandy. Jako poslední bod v teoretické části bylo vymezení hrozeb Islámského státu pro Evropskou unii dále vymezení zásadních politických přístupů a opatření.

Výzkum v praktické části bakalářské práce byl prováděn pomocí dotazníkového šetření, které probíhalo 1 měsíc. Výzkum byl proveden za pomoci online dotazníku, který byl vložen na internetové stránce www.survio.cz. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 100 respondentů při stoprocentní návratnosti. Dotazníkové šetření pomohlo získat názory od českého národa ohledně terorismu a islámského státu, díky tomuto šetření byly potvrzeny nebo vyvráceny hypotézy. Na základě výzkumu byly zjištěny tyto výsledky. Hypotéza č. 1 zjišťovala, zda 40% respondentů uvede, že Českou republiku nepovažuje za bezpečný stát. Tato hypotéza se nepotvrdila, 28% dotazovaných Českou republiku spíše nepovažuje za bezpečný stát, pro 4% procenta dotazovaných rozhodně Česká republika nepředstavuje bezpečný stát. Hypotéza č. 2: „Maximálně 3% respondentů uvedla, že mají osobní zkušenost s terorismem. Tato hypotéza se nepotvrdila. Pouze 2% dotazovaných uvedla, že se s terorismem přímo setkali. 4% dotazovaných uvedla, že osobní zkušenost s terorismem má jejich rodina a zbylý 94% respondentů se osobně s terorismem nesetkalo. „Více jak 80% dotazovaných si rozhodně nedokáže představit žít ve státě podle islámských pravidel,“ definuje stanovená hypotéza č. 3. Tato hypotéza byla potvrzená. 83% respondentů uvedlo, že si nedovede představit žít ve státě podle islámských pravidel. 9% dotazovaných odpovědělo spíše ne, pouze 1 respondent (1%) vybral variantu „spíše ano“.

Dále pomocí dotazníkového šetření byly zjištěny tyto výsledky – celkem 35% respondentů zná pojem džihád. Pojem džihád definovali jako svatou válku a prosazování vlastních myšlenek a víry islámu. Tento pojem respondenti definovali také jako teroristickou skupinu nebo teroristický útok. Dále dotazníkové šetření zjistilo, že celkem 45% respondentů pojem terorismus rozhodně spojuje s islámem. 2% dotazovaných zná osobu, která vyznává islám a celkem 6% respondentů se osobně setkalo s osobou, která vyznává islámský stát. Jejich zkušenost s nimi byla neutrální, nebo negativní. Dalším zjištěním bylo, že pouze 5% respondentů ze 100 dotazovaných (100%) uvedlo, že jsou věřící. Na závěr celkem 83% respondentů si rozhodně nedovede představit život ve státě, kde jsou islámská pravidla.

Závěrem je nutno říci, že Islámský stát je ze všech možných světových islamistických hnutí nejvíce obávanou bezpečnostní hrozbou, neboť často operuje i na území EU. V tomto ohledu se k němu přidala i řada tzv. zahraničních bojovníků právě ze zemí EU, kteří se snaží v poslední době vrátit do svých mateřských evropských zemích, pro které však představují velkou bezpečnostní hrozbu.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

ABD AL- 'ÁTÍ, H. *Zaostřeno na islám*. Praha : Ústřední muslimské obce, 2010. s. 203. ISBN 978-80-904373-6-4.

BRZYBOHATÝ, M. *Úvod do problematiky terorismu a antiterorismu*. Praha : Policejní akademie České republiky, 1995. s. 102. ISBN 80-902670-4-1.

ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno : Barrister & Principal, 2007. 280 s. ISBN 978-80-87029-19-0.

EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze : Karolinum, 2007. 352 s. ISBN 978-80-246-1317-8.

HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. V Praze: Paseka, 2017. s. 304. ISBN 978-80-7432-685-1.

HOFFMAN, B. *Inside terrorism*. New York : UNIVERSITY PRESSES. 2006. s. 124. ISBN 0-231-11468-0

HOFFMAN, B. *Encyklopedie světový terorismus. Od středověku až po útok na USA*. Praha : Svojtka & Co. 2001. s. 536. ISBN 80-7237-340-4.

KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha : Vyšehrad spol. s.r.o. 1996. s. 263. ISBN 80-7021-168-7

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. s. 480. ISBN 80-903-3338-9.

MENDEL, M. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Praha : Academia. 2015. s. 352. ISBN 978-80-200-2474-9.

MENDEL, M. *Spuškou a Koránem: pojmy a argumenty soudobého islámského fundamentalismu*. Praha : Orientální ústav AV ČR. 2008. s. 244. ISBN 978-80-85425-63-5

MENDEL, Miloš. *Džihád, islámské koncepce šíření víry*. Brno : Atlantis, 2010. s. 354. ISBN 97-80-7108-316-0.

NEKOLA, David. *Islám a terorismus*. Pstruží : Lukáš Lhořan v Pstuží, 2017. s. 269. ISBN 978-80-906030-8-0.

PLISKOVA, K. *Propaganda džihádu*. Brno : Barrister & Principal, 2016. s. 100. ISBN 978-80-7485-113-1.

PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 432. ISBN 978-80-7380-611-8.

PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha : Linde, 2010. s. 435. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-114-6.

SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus: pokus o porozumnění*. Praha : Sociologické nakladatelství, 2010. s. 345. ISBN 978-80-7419-038-4

WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát, uvnitř armády teroru*. Brno : CPress, 2015 s. 255. ISBN 978-80-264-0883-3

Elektronické zdroje

MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Text zpracovaný v rámci grantového projektu GAČR 407/03/D105 Politické násilí a terorismus v České Republice. Dostupné z:
<<http://www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/file.php?file=6330>>. s.20

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Efektivní veřejná správa. Mvcr: Terorismus* [online]. 2009 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:
<<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>

Seznam zkratk

USA - Spojené Státy Americké

EU - Evropská unie

ISIS – Islámský stát v Iráku a Sýrii

Seznam tabulek a grafů

Graf 1: Pohlaví:	42
Graf 2: Věk:	43
Graf 3: Je pro Vás Česká republika bezpečný stát?	44
Graf 4: Měl/a jste osobní zkušenost s terorismem?	45
Graf 5: Víte, co znamená pojem džihád?	46
Graf 6: Myslíte si, že terorismus je pojem, který je spojen s islámem?	47
Graf 7: Potkal/a jste člověka, který vyznával islámský stát?	48
Graf 8: Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ano, jaká byla Vaše zkušenost s tímto člověkem?	49
Graf 9: Znáte někoho, kdo věří v islám?	50
Graf 10: Jste věřící?	51
Graf 11: Dovedete si představit žít ve státě, který má islámská pravidla?	52
Graf 12: Jste schopni tolerovat jejich víru v České republice?	53

Přílohy

Příloha I. Formulář dotazníkového šetření	61
---	----

Příloha č. I. – Formulář dotazníkového šetření

Milí respondenti.

Jsem studentka třetího ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií Příbram, obor Bezpečnostně právní činnost. Ráda bych Vás tímto požádala o vyplnění následujícího dotazníku, který je určen lidem různých věkových kategorií a ve kterém se zaměřuji na průzkum jejich znalostí a názorů, týkajících se islámského státu, džihádu a terorismu. Výsledky dotazníkového šetření jsou anonymní a budou sloužit výhradně jako podklad k vypracování mé bakalářské práce na téma: „Džihád“.

Děkuji Vám za ochotu

Žaneta Nuslová

1) POHLAVÍ:

- a) žena
- b) muž

2) VĚK:

- a) 17-30 let
- b) 31-40 let
- c) 41 a více let

3) JE PRO VÁS ČESKÁ REPUBLIKA BEZPEČNÝ STÁT?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

4) MĚL/A JSTE OSOBNÍ ZKUŠENOST S TERORISMEM?

- a) ano
- b) ne
- c) moje rodina

5) VÍTE, CO ZNAMENÁ POJEM DŽIHÁD?

- a) ano
- b) ne

pokud ano, stručně vysvětlete

.....

6) MYSLÍTE SI, ŽE TERORISMUS JE POJEM, KTERÝ JE SPOJEN S ISLÁMEM?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

7) POTKAL/A JSTE ČLOVĚKA, KTERÝ VYZNÁVAL ISLÁMSKÝ STÁT?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

8) POKUD JSTE V PŘEDCHOZÍ OTÁZCE ODPOVĚDĚLI ANO, JAKÁ BYLA VAŠE ZKUŠENOST S TÍMTO ČLOVĚKEM?

- a) neutrální
- b) pozitivní
- c) negativní

pokud negativní, stručně vysvětlete proč

.....

9) ZNÁTE NĚKOHO, KDO VĚŘÍ V ISLÁM?

a) ano

b) ne

10) JSTE VĚŘÍCÍ?

a) ano

b) ne

11) DOVEDETE SI PŘEDSTAVIT ŽÍT VE STÁTĚ, KTERÝ MÁ ISLÁMSKÁ PRAVIDLA?

a) rozhodně ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) rozhodně ne

12) JSTE SCHOPNI TOLEROVAT JEJICH VÍRU V ČESKÉ REPUBLICCE?

a) rozhodně ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) rozhodně ne